

**Извештај о ревизији правилности пословања
Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике
Србије а.д. Ужице
за 2018. и 2019. годину
у делу који се односи на јавне набавке и одобрене кредите ради
подстицања извоза**

AGENCIJA ZA OSIGURANJE I FINANSIRANJE IZVOZA
REPUBLIKE SRBIJE a.d.

Број 400-241/2020-06/11

Београд, 29. децембар 2020. године

Мисија

Државна ревизорска институција поузданим информацијама доприноси добром управљању, транспарентности и одговорности у јавном сектору.

¹ Насловна слика преузета са странице <https://www.aofi.rs/sr/>

Зашто смо спровели ову ревизију?

У ревизијама корисника јавних средстава које су вршене у претходним годинама утврђене су значајне неправилности у примењивању закона којима су уређене јавне набавке, а које су се односиле на:

- Непредузимање потребних мера приликом планирања, спровођења и извештавања о поступцима јавних набавки;

- Спровођење поступка јавних набавки, закључење уговора и измене закључених уговора нису вршени у складу са Законом о јавним набавкама;

- Набавка добара, услуга и радова, вршена је без спровођења поступка јавне набавке, а да нису постојали разлози за изузеће од примене Закона о јавним набавкама и др.

Државна ревизорска институција је у 2013. години вршила ревизију финансијских извештаја и правилности пословања Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. за 2012. годину.

Шта смо препоручили?

За уређење области која је била предмет ревизије дали смо седам препорука, које су усмерене на:

- планирање јавних набавки;
- на интерна акта у вези одобравања кредитних аранжмана;
- контролу наменског коришћења кредита.

На шта смо скренули пажњу?

Скренули смо пажњу на искњижена потраживања, на основу одлуке надлежног органа о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2019. године и Предлога за отпис потраживања, по кредитима који су одобрени у ранијим годинама корисницима кредита над којима је окончан поступак стечаја или су брисани из Регистра привредних субјеката.

Резиме

Извршене су набавке добара и услуга у износу од 99,89 милиона динара у 2018. години и 89,98 милиона динара у 2019. години без примене Закона о јавним набавкама, иако нису били испуњени услови за примену изузетака прописаних у чл. 7, 7а, 39 ст. 2, 122 и 128 овог закона.

Агенција је у шест поступака јавних набавки добара и услуга сачинила конкурсну документацију која није у складу са Законом о јавним набавкама.

Интерним актима Агенције није прецизно уређено поступање органа Агенције, нити документација у одређеним поступцима одобравања кредитних аранжмана.

Агенција је у периоду 2018-2019. године одобрила најмање седам краткорочних кредита у износу од 2,04 милиона евра клијентима односно дужницима који су на дан 31. децембар 2019. године, на основу критеријума уређених Политиком и процедурама за управљање кредитним ризиком класификовани у последњу „Д“ категорију уз средства обезбеђења која интерним актима Агенције, по квалитету, нису класификована као адекватна.

Агенција није у складу са закљученим уговорима, односно споразумом и интерним актима Агенције, предузела мере и радње ради наплате доспелих потраживања и заштите интереса Агенције у три случаја.

Нису презентовани докази да је контрола наменског коришћења 20 кредита, вршена на начин уређен актима Агенције.

САДРЖАЈ :

I ЗАКЉУЧЦИ И НАЛАЗИ.....	5
1. ЈАВНЕ НАБАВКЕ	5
1.1. Агенција је донела годишњи план јавних набавки за 2018. и 2019. годину и интерни акт о ближем уређењу поступка јавне набавке, али Правилником о организацији и систематизацији послова није одредила радно место у оквиру којег ће се обављати послови јавних набавки нити је Управи за јавне набавке достављала кварталне извештаје у складу са Законом о јавним набавкама.	5
1.2. Агенција је у шест поступака јавних набавки добара и услуга укупне процењене вредности од 22,85 милиона динара сачинила конкурсну документацију, која није у складу са Законом о јавним набавкама.	6
1.3. Извршене су набавке добара и услуга у износу од 99,89 милиона динара у 2018. години и 89,98 милиона динара у 2019. години без примене Закона о јавним набавкама, иако нису били испуњени услови за примену изузетака прописаних у чл. 7, 7а, 39 ст. 2, 122 и 128.....	7
2. ОДОБРЕНИ КРЕДИТИ РАДИ ПОДСТИЦАЊА ИЗВОЗА	8
2.1. Интерним актима Агенције није прецизно уређено поступање органа Агенције, нити документација у одређеним поступцима одобравања кредитних аранжмана.	8
2.2. Агенција није у складу са закљученим уговорима, односно споразумом и интерним актима Агенције, предузела мере и радње ради наплате доспелих потраживања и заштите интереса Агенције у три случаја.	12
2.3. Агенција није презентовала доказе да је контрола наменског коришћења кредита вршена на начин уређен актима Агенције.....	12
Скретање пажње.....	14
II ПРЕПОРУКЕ	15
III ЗАХТЕВ ЗА ДОСТАВУ ОДАЗИВНОГ ИЗВЕШТАЈА	16
IV КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕВИЗИЈЕ.....	18
1. Предмет ревизије	18
2. Ревидирани период пословања	18
3. Информације о субјекту ревизије.....	18
4. Обим ревизије, ограничења у погледу обима	20
5. Критеријуми	21
6. Методологија рада	21
7. Стандарди ревизије примењени у ревизији	22
V Прилог 1 – Предузете мере у поступку ревизије	23
VI Прилог 2 – ЈАВНЕ НАБАВКЕ	24
VII Прилог 3 – ОДОБРЕНИ КРЕДИТИ РАДИ ПОДСТИЦАЊА ИЗВОЗА	33

I ЗАКЉУЧЦИ И НАЛАЗИ

1. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

1.1. Агенција је донела годишњи план јавних набавки за 2018. и 2019. годину и интерни акт о ближем уређењу поступка јавне набавке, али Правилником о организацији и систематизацији послова није одредила радно место у оквиру којег ће се обављати послови јавних набавки нити је Управи за јавне набавке достављала кварталне извештаје у складу са Законом о јавним набавкама.

1.1.1. Агенција је донела годишњи план јавних набавки за 2018. и 2019. годину у складу са Законом о јавним набавкама. План јавних набавки за 2018. годину није објавила у прописаном року.

Агенција је донела годишњи план јавних набавки у складу са Законом о јавним набавкама који је изменила два пута за 2018. годину и два пута за 2019. годину. План јавних набавки за 2018. годину није објавила на Порталу јавних набавки у року од десет дана од дана доношења, што није у складу са чланом 51 Закона о јавним набавкама.

1.1.2. Агенција је донела и објавила интерни акт о ближем уређењу поступка јавне набавке.

Агенција је донела Правилник о ближем уређењу поступка јавне набавке од 16. октобра 2015. године, који је у поступку ревизије објавила на својој интернет страници, у складу са чланом 22 Закона о јавним набавкама.

1.1.3. Правилником о организацији и систематизацији послова Агенције није одређено радно место у оквиру којег ће се обављати послови јавних набавки.

Агенција није Правилником о организацији и систематизацији послова Агенције од 14. децембра 2011. године одредила радно место у оквиру којег ће се обављати послови јавних набавки, што није у складу са чланом 134 став 1 Закона о јавним набавкама.

Послове јавних набавки обављало је лице ангажовано ван радног односа по основу уговора о делу.

1.1.4. Агенција није достављала Управи за јавне набавке тромесечне извештаје о спроведеним поступцима набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује.

1.2. Агенција је у шест поступака јавних набавки добара и услуга укупне процењене вредности од 22,85 милиона динара сачинила конкурсну документацију, која није у складу са Законом о јавним набавкама.

Агенција није достављала Управи за јавне набавке тромесечне извештаје о спроведеним поступцима набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује, што није у складу са чланом 132 став 2 тачка 2 Закона о јавним набавкама.

Тромесечне извештаје који се односе на спроведене поступке јавних набавки, Агенција је достављала на прописан начин.

1.2.1. Агенција је у конкурсној документацији одредила додатни услов за учешће у једном поступку јавне набавке који није у складу са Законом о јавним набавкама.

Агенција је сачинила конкурсну документацију за јавну набавку услуга одржавања пословне апликације процењене вредности од 4,7 милиона динара, у којој је одредила додатни услов за учешће у поступку јавне набавке, у погледу минималног годишњег прихода који се тражи од понуђача, а који је већи од двоструке процењене вредности јавне набавке, што није у складу са чл. 76 став 6, 77 став 2 а у вези са чланом 10 Закона о јавним набавкама.

1.2.2. У техничкој спецификацији наведен је тип додатне опреме, без навођења речи „или одговарајуће“.

Агенција је сачинила конкурсну документацију за набавку нових путничких возила путем оперативног лизинга процењене вредности од 10 милиона динара у којој је у техничкој спецификацији наведен тип додатне опреме, без навођења речи „или одговарајуће“, што није у складу са одредбама члана 72 став 4 Закона о јавним набавкама којим је регулисано да навођење елемената попут робног знака, патената, типа или произвођача мора бити праћено речима „или одговарајуће“.

1.2.3. У техничким спецификацијама које су саставни део конкурсне документације нису одређене количине добара и услуга код четири јавне

набавке.

У техничким спецификацијама које су саставни део конкурсне документације код две јавне набавке канцеларијског материјала укупне процењене вредности од 3,15 милиона динара нису одређене количине добара, а код две јавне набавке укупне процењене вредности од 5 милиона динара није одређен обим услуга посредовања при куповини авио карата, других путних карата и резервација хотелског смештаја, што није у складу са чланом 61 став 4 тачка 5 Закона о јавним набавкама.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 1)

1.3. Извршене су набавке добара и услуга у износу од 99,89 милиона динара у 2018. години и 89,98 милиона динара у 2019. години без примене Закона о јавним набавкама, иако нису били испуњени услови за примену изузетака прописаних у чл. 7, 7а, 39 ст. 2, 122 и 128.

1.3.1. Извршене су набавке без примене Закона о јавним набавкама, иако нису били испуњени услови за примену изузетака прописаних у чл. 7, 7а, 39 ст. 2, 122 и 128.

Агенција је набавила добра и услуге без примене Закона о јавним набавкама у износу од 99,89 милиона динара у 2018. години и у износу од 89,98 милиона динара у 2019. години.

Наведене набавке које се односе на услуге реосигурања (71%), консултантске услуге (23%), уговоре о делу (2%) и набавке осталих добара и услуга (4%), нису биле предвиђене планом јавних набавки за 2018, односно 2019. годину.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 2)

Детаљнији подаци садржани су у Прилогу 2 овог извештаја.

2. ОДОБРЕНИ КРЕДИТИ РАДИ ПОДСТИЦАЊА ИЗВОЗА

2.1. Интерним актима Агенције није прецизно уређено поступање органа Агенције, нити документација у одређеним поступцима одобравања кредитних аранжмана.

2.1.1. Интерним актима Агенције није прецизно уређено поступање органа Агенције, нити документација која се подноси Скупштини Агенције ради доношења одлука о одобравању кредитних аранжмана.

Интерним актима Агенције није прецизно уређено поступање органа Агенције, нити документација која се подноси Скупштини Агенције ради доношења одлука о одобравању кредитних аранжмана у случајевима када нису били испуњени услови за одобравање кредита, када је изложеност групе повезаних лица већа од 5% укупног капитала Агенције или када Скупштина Агенције одлучује на основу аката надлежних органа Републике Србије (Владе, надлежног министарства и сл).

Агенција је одобрила 13 кредита у укупном износу од 24 милиона евра у динарској противвредности у периоду 2018-2019. године, без анализе и процене ризика предложених пласмана извршене од стране Дирекције за ризике и њених мишљења, на основу одлука Скупштине Агенције, а да такво поступање није прецизно уређено интерним актима Агенције.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 4)

2.1.2. Интерним актима Агенције није уређена документација којом корисници кредита доказују испуњеност услова одређених тачком 1 став 1 алинеја 2 Одлуке о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија.

Агенција није интерним актима уредила документацију којом корисници кредита доказују испуњеност услова одређених тачком 1 став 1 алинеја 2 Одлуке о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија од 25. децембра 2017. године, а којом је регулисано да Агенција одобрава динарске кредитне аранжмане са роком отплате до десет година извозницима (домаћим правним лицима) ако су остварили извоз у вредности од најмање 100.000 евра у претходној години или други одговарајући пропорционални износ у текућој години до тренутка подношења захтева.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 3)

2.1.3. Агенција није интерним актима прецизно уредила поступање органа Агенције, нити документацију која се подноси Скупштини Агенције ради доношења одлука о репрограму раније одобрених кредита.

Агенција није интерним актима прецизно уредила поступање органа Агенције, нити документацију која се подноси Скупштини Агенције ради доношења одлука о репрограму раније одобрених кредита.

Агенција је закључила споразуме са два корисника којима је репрограмирала раније одобрене кредите у укупном износу од 2,5 милиона евра, без комплетне документације уређене тачком 3.3.2.3 став 1 и 4 Кредитног упутства за правна лица и доказа да је проверавала да ли финансијска позиција корисника кредита указује да ће уредно измиривати своје обавезе према накнадно уговореним условима отплате.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 4)

2.1.4. Агенција је закључила споразум којим је репрограмирала раније одобрене кредите у износу од 3 милиона евра, без одлуке надлежног органа власника непокретности о залагању непокретности на име обезбеђења и наплате потраживања.

Закључен је споразум којим су репрограмиране обавезе у износу од 3 милиона евра, без одлуке надлежног органа о залагању непокретности на име обезбеђења и наплате потраживања, што није у складу са тачком 3.3.2.8.5 став 7 тачка 1 А2 Кредитног упутства за правна лица.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 4)

2.1.5. Агенција је у периоду 2018-2019. године одобрила најмање седам краткорочних кредита у износу од 2,04 милиона евра клијентима односно дужницима који су на дан 31. децембар 2019. године, на основу критеријума уређених Политиком и процедурама за управљање кредитним ризиком класификовани у последњу „Д“ категорију уз средства обезбеђења која интерним актима Агенције, по квалитету, нису класификована као адекватна.

Агенција је на основу одлука Извршног одбора Агенције у периоду 2018-2019. године одобрила најмање седам краткорочних кредита у износу од 2,04 милиона евра клијентима односно дужницима који су на дан 31. децембар 2019. године, на основу критеријума уређених Политиком и процедурама за управљање кредитним ризиком класификовани у последњу „Д“ категорију, уз средства обезбеђења која истом процедуром (део IV), нису класификована као адекватна, што није у складу са тачком 3.3.2.8.2 Кредитног упутства за правна лица.

Наведеном тачком Кредитног упутства за правна лица уређено је да уколико кредитни референт, на бази достављене

документације утврди да не постоји могућност прибављања адекватних средстава обезбеђења и наплате потраживања има обавезу да уз консултацију са руководиоцем организационог дела, обавести клијента да његов захтев није подобан за разматрање од стране Извршног одбора Агенције.

У категорију „Д“ сврставају се, потраживања са сумњивим или спорним правним основом, потраживања од клијента, односно дужника у ликвидацији или стечају, од клијента односно дужника који своје обавезе измирују са доцњом од 181 дан и више дана, од новооснованог привредног друштва коме је Агенција уступила потраживање, од клијената односно дужника чија је оцена финансијског рејтинга пет (5), од клијената односно дужника који не испуњавају услове за класификацију у остале категорије, а чија ће оцена финансијског рејтинга у том случају такође бити пет (5), од клијената односно дужника за кога Агенција не располаже потпуним и ажурним подацима и др.

Квалитет средстава обезбеђења је уређен Политиком и процедурама за управљање кредитним ризиком (део IV) која могу бити првокласна, адекватна и остала средства обезбеђења.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 5)

2.2. Агенција није у складу са закљученим уговорима, односно споразумом и интерним актима Агенције, предузела мере и радње ради наплате доспелих потраживања и заштите интереса Агенције у три случаја.

2.2.1. Агенција није предузела мере наплате доспелих потраживања у износу од 108,25 милиона динара.

Агенција није предузела мере наплате потраживања доспелих у 2019. години у укупном износу од 108,25 милиона динара од два корисника и то по кредиту од 15. новембра 2018. године у износу од 94,07 милиона динара и по споразуму о регулисању плаћања обавеза у износу од 14,18 милиона динара, што није у складу са тачком 6 Кредитног упутства за правна лица.

2.2.2. Није извршен упис заложног права на опреми по уговору о кредиту у корист Агенције, нити је иста предузела мере ради заштите својих интереса.

У вези са реализацијом Уговора о динарском револвинг кредиту број КР 2440/19 дана 29. августа 2019. године, Агенција је пустила у течај кредит у износу од 1,2 милиона евра, без заснивања уговореног средства обезбеђења потраживања и није предузела мере ради заштите својих интереса као повериоца, јер није код надлежног органа извршен упис заложног права у Регистар залог, што није у складу са одредбама члана 14 Правила пословања и чл. 2 и 4 Уговора о динарском револвинг кредиту.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 6)

2.3. Агенција није презентовала доказе да је контрола наменског коришћења кредита вршена на начин уређен актима Агенције.

2.3.1. Агенција није презентовала доказе да је контрола наменског коришћења 20 кредита у укупном износу од 20,50 милиона евра, вршена на начин уређен актима Агенције.

Агенција није представила доказе да је контрола наменског коришћења 20 кредита укупне вредности од 20,50 милиона евра вршена на начин уређен тачком 5.7. и 5.8 Кредитног упутства за правна лица, јер није представила документацију из које се може недвосмислено закључити да се ради о извозном послу и/или пословима који су предмет финансирања по уговорима о кредитима, што није у складу са одредбама члана 15 Правила пословања.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 7)

Детаљнији подаци садржани су у Прилогу 3 овог извештаја.

Скретање пажње

Скрећемо пажњу да је Агенција на основу Одлуке Управног одбора Агенције од 23. јануара 2020. године о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2019. године и Предлога за отпис потраживања и основних средстава на дан 31. децембар 2019. године искњижила из пословних књига потраживања по основу датих кредита у укупном износу од 321,4 милиона динара, а који су одобрени у ранијим годинама корисницима кредита над којима је окончан поступак стечаја или који су брисани из Регистра привредних субјеката због принудне ликвидације.

Наведени износ односи се на потраживања од привредног друштва „Пантомаркет сточар“ д.о.о, Чачак - у стечају у износу од 171,5 милиона динара, „Sweet& Candy Distribucija“ д.о.о, Београд - у принудној ликвидацији у износу од 52.298 хиљада динара, „INOS-SINMA“ а.д. Севојно - у стечају у износу од 26.665 хиљада динара, Agrar FM за трговину и услуге Нови Сад - у стечају у износу од 15.536 хиљада динара и др.

Неправилности у вези кредита који је одобрен привредном друштву „Пантомаркет сточар“ д.о.о, Чачак у октобру 2009. године у износу од 1,05 милиона евра, описане су у Извештају Државне ревизорске институције о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије за 2012. годину број 400-265/2013-01 из 2013. године.

II ПРЕПОРУКЕ

ПРИОРИТЕТ 1¹ (висок)

У поступку ревизије нису утврђени налази првог приоритета.

ПРИОРИТЕТ 2² (средњи)

1. Препорука број 1:

Препоручујемо Агенцији да приликом сачињавања конкурсне документације уреди контролне активности јавних набавки посебно у делу који се односи на одређивање количина добара и услуга у техничким спецификацијама, утврђивања оправданости критеријума за квалитативни избор привредног субјекта имајући у виду предмет јавне набавке, као и да свако упућивање на стандарде и сродна документа, тип производа и називе произвођача, буде праћено речима „или одговарајуће“.

2. Препорука број 2:

Препоручујемо Агенцији да уреди контролне активности у делу који се односи на планирање јавних набавки, тако да планом јавних набавки буду обухваћене све набавке на које се закон примењује.

3. Препорука број 3:

Препоручујемо Агенцији да уреди документацију којом корисници кредита доказују испуњеност услова за добијање кредита прописаних тачком 1 став 1 алинеја 2 Одлуке о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија.

4. Препорука број 4:

Препоручујемо Агенцији да у случајевима када Скупштина Агенције одлучује о одобравању кредитних аранжмана и репрограмирању раније одобрених кредита, интерним актима прецизније уреди начин поступања стручних служби и органа Агенције, као и документацију која се доставља Скупштини и да та акта поднесе Скупштини Агенције на сагласност.

5. Препорука број 5:

Препоручујемо Агенцији да донесе смернице којима се ближе уређују средства обезбеђења која се сматрају адекватним приликом одобравања кредита.

6. Препорука број 6:

Препоручујемо Агенцији да уреди контролне активности којима ће се обезбедити благовремено предузимање мере наплате потраживања и заснивање средстава обезбеђења у складу са кредитним аранжманима.

7. Препорука број 7:

Препоручујемо Агенцији да уреди контролне активности у вези вршења контроле наменског коришћења кредита, тако да се из презентоване документације

¹ ПРИОРИТЕТ 1 – Неправилности које је могуће отклонити у року од 90 дана,

² ПРИОРИТЕТ 2 – Неправилности које је могуће отклонити у року до годину дана

недвосмислено може закључити да је извоз који је предмет финансирања и реализован, а у циљу праћења процеса сервисирања пласмана.

ПРИОРИТЕТ 3³ (низак)

У поступку ревизије нису утврђени налази трећег приоритета.

III ЗАХТЕВ ЗА ДОСТАВУ ОДАЗИВНОГ ИЗВЕШТАЈА

Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице је, на основу члана 40 став 1 Закона о Државној ревизорској институцији, дужна да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених неправилности (одазивни извештај) у року од 90 дана почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности у пословању, које су откривене ревизијом;
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности у свом пословању или мере умањења ризика од појављивања одређене неправилности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице је обавезна да у одазивном извештају исказе мере исправљања по основу откривених неправилности односно свих налаза датих у Извештају о ревизији правилности пословања, као и да поступи по датим препорукама осим оних који су отклоњени у току обављања ревизије и садржани у поглављу Мере предузете у поступку ревизије. За мере исправљања је дужно да уз одазивни извештај достави доказе према следећем:

1. За налазе, односно неправилности за које су дате препоруке првог приоритета, односно које је могуће отклонити у року од 90 дана Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице обавезна је да достави доказе о отклањању неправилности односно предузимању мера исправљања;

2. За налазе, односно неправилности за које су дате препоруке другог приоритета, односно које је могуће отклонити у року до годину дана, Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице обавезна је да достави акциони план у којем ће описати мере и активности које ће бити предузете ради отклањања неправилности или смањења ризика од појављивања неправилности у будућем пословању као и планирани период предузимања мера и одговорно лице;

3. За налазе, односно неправилности за које су дате препоруке трећег приоритета, односно које је могуће отклонити и за чије је отклањање потребно време дуже од годину дана Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице обавезна је да достави акциони план у којем ће описати мере и активности које ће бити предузете ради отклањања неправилности или смањења ризика од појављивања неправилности у будућем пословању као и планирани период предузимања мера и одговорно лице.

³ ПРИОРИТЕТ 3 – Неправилности које је могуће отклонити у року од једне до три године.

На основу члана 40 став 2 Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитости навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57 став 1 тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјекат ревизије у чијем су пословању откривене неправилности, не поднесе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институција је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40 ст. 7 до 13 Закона о Државној ревизорској институцији.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић

**Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
29. децембар 2020. године**

IV КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕВИЗИЈЕ

Ревизија је спроведена на основу члана 9 став 1 тачка 3 Закона о Државној ревизорској институцији, Програма ревизије за 2020. годину и Закључка број 400-241/2020-06/1 од 24. јануара 2020. године.

1. Предмет ревизије

Предмет ревизије је Правилност пословања у делу примене закона који регулишу јавне набавке и одобрене кредити ради подстицања извоза код Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д, Ужице.

2. Ревидирани период пословања

Ревизијом је обухваћено пословање субјекта ревизије у периоду од 1. јануара 2018. године до 31. децембра 2019. године.

3. Информације о субјекту ревизије

Пословно име: Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице.

Скраћено пословне име: АОФИ АД Ужице

Седиште: Ужице, Љуба Стојановића 5

Филијала: Београд, Савска 25

Матични број: 20069244

ПИБ: 103982111

Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице (у даљем тексту Агенција) је основана 2005. године Законом о Агенцији за осигурање и финансирање извоза Републике Србије⁴, ради подстицања и унапређења извоза и развоја економских односа Републике Србије са иностранством.

Подаци о Агенцији су регистровани у Регистру привредних субјеката 16. августа 2005. године, чиме је Агенција стекла својство правног лица.

Ступањем на снагу Закона о престанку важења Закона о Фонду за осигурање и финансирање спољнотрговинских послова 2009. године, Агенција је преузела од Фонда запослене, права и обавезе, новчана средства, предмете, опрему, средства за рад и архиву.

Број запослених, на дан 31. децембра 2019. године је 70.

Имовина и капитал Агенције

Агенција послује као затворено акционарско друштво.

Одредбама члана 7 закона регулисано је да оснивачки капитал Агенције у износу од EUR 25.000.000 у динарској противвредности по средњем курсу на дан уплате, обезбеђује Република Србија.

Средства за рад Агенције обезбеђују се из:

- 1) наменских кредита међународних финансијских организација;
- 2) донација домаћих и страних правних или физичких лица и
- 3) других извора, у складу са законом.

⁴ „Службени гласник РС“, број 61/05 и 88/2010

Делатност

Према члану 3. Закона о Агенцији за осигурање и финансирање извоза Републике Србије делатност Агенције је:

1) осигурање и реосигурање извозних послова и инвестиција у иностранству домаћих правних лица и предузетника од комерцијалних и некомерцијалних ризика, као и осигурање наплате потраживања извозника на домаћем тржишту највише до износа вредности извозног посла, и то самостално или у сарадњи са другим осигуравајућим друштвима, односно агенцијама;

2) финансирање извозних послова домаћих правних лица и предузетника, суфинансирање извозних послова са комерцијалним банкама и другим финансијским организацијама, рефинансирање извозних кредита комерцијалних банака;

3) финансирање припреме извоза домаћих правних лица и предузетника по закљученом уговору о извозу;

4) финансирање инвестиција домаћих правних лица и предузетника на иностраним тржиштима ради подстицања извоза;

5) осигурање припреме извоза домаћих правних лица и предузетника од некомерцијалних и комерцијалних ризика по закљученом уговору о извозу, самостално или у сарадњи са другим осигуравајућим друштвима, односно агенцијама;

6) финансирање страног купца или његове банке у вези са извозом домаћег правног лица или предузетника;

7) осигурање домаћих банака у вези са кредитима и гаранцијама по извозним пословима и инвестицијама у иностранству и закљученим кредитним линијама са страним банкама;

8) издавање гаранција и других јемстава по извозним пословима и инвестицијама у иностранству;

9) пружање других услуга у вези са финансирањем, гарантовањем и осигурањем извозних послова и инвестиција на домаћем и иностраном тржишту.

Органи Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије

Органи Агенције су: Скупштина, Управни одбор и Извршни одбор.

Скупштина

Овлашћења Скупштине Агенције врши Влада Републике Србије преко овлашћених представника.

Скупштина Агенције: доноси Статут Агенције, акта пословне политике и акта којима ће се ближе уредити услови и начин обављања делатности Агенције; разматра годишње извештаје Управног одбора и Извршног одбора; усваја годишњи рачун Агенције и одлучује о употреби и распоређивању остварене добити, односно покрићу губитака; одлучује о повећању капитала Агенције и висини улагања у основна средства Агенције; одлучује о износу и структури резерви сигурности; именује и разрешава чланове Управног одбора; одлучује о статусним променама и променама правне форме Агенције; именује и разрешава ревизора; доноси план развоја и програм рада Агенције; обавља и друге послове утврђене овим законом, законом којим се уређује правни положај привредних друштава и Статутом Агенције.

Управни одбор

Председника, заменика председника и чланове Управног одбора именује и разрешава Скупштина Агенције.

Управни одбор Агенције: сазива седнице Скупштине Агенције; заступа и води послове Агенције; припрема предлоге за Скупштину Агенције и извршава њене одлуке; разматра и предлаже усвајање извештаја о пословању Агенције у току године; подноси Скупштини Агенције извештај о пословању; даје смернице Извршном одбору за остваривање пословне политике; одлучује о трајној пословној сарадњи; издаје акције и утврђује њихову вредност, као и вредност имовине Агенције, у складу са законом; утврђује износ и дан дивиденде, дан плаћања и поступак плаћања дивиденде; доноси општи акт о организацији и систематизацији; обавља и друге послове утврђене овим законом, законом којим се уређује правни положај привредних друштава и Статутом Агенције.

Извршни одбор

Чланови Извршног одбора су извршни директори, које бира Управни одбор. Председник Извршног одбора је генерални директор Агенције.

Делокруг Извршног одбора укључује спровођење одлука Управног одбора Агенције и сва питања повезана са вођењем послова и текућим пословима Агенције, осим питања која су у надлежности Управног одбора и Скупштине Агенције. Делокруг Извршног одбора ближе се одређује Статутом Агенције.

Однос Агенције и Владе Републике Србије

Агенција подноси Влади Републике Србије редовни годишњи извештај о свом пословању, а ванредни извештај доставља по захтеву Владе.

Извештај о обављеној ревизији се према одредбама члана 14 закона, доставља Влади Републике Србије.

4. Обим ревизије, ограничења у погледу обима

У складу са ИССАИ 4000 – „Стандард за ревизију правилности пословања“ и са усвојеним приступом у Државној ревизорској институцији прибавили смо довољно адекватних и поузданих доказа за давање закључка да ли је предмет ревизије у складу, по свим материјално значајним питањима, са применљивим критеријумима.

Спровели смо адекватне ревизорске поступке да би добили уверавање у разумној мери да ли су активности, финансијске трансакције, информације и одлуке у вези са јавним набавкама и одобреним кредитима ради подстицања извоза, извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима и за планиране сврхе. Ови поступци укључују и процену ризика од материјално значајне неусклађености са прописима.

На основу процене ризика утврђено је да је ради остваривања циљева ревизије потребно спровести ревизију правилности пословања у делу примене закона који регулишу јавне набавке и одобрене кредите ради подстицања извоза код Агенције за осигурање и финансирање Републике Србије а.д, Ужице.

Приликом спровођења ревизије није било ограничења у погледу обима.

5. Критеријуми

Прописи који су у ревизији коришћени као извор критеријума су:

- Закон о Агенцији за осигурање и финансирање извоза Републике Србије;
- Закон о девизном пословању;
- Закон о затезној камати;
- Закон о рачуноводству;
- Закон о јавним набавкама са подзаконским актима из ове области;
- Интерна акта субјекта ревизије.

Критеријуми на основу којих се извршило оцењивање предмета ревизије су:

- 1) Да ли је субјект ревизије донео и применио прописана акта и на тај начин омогућио контролу планирања, спровођења и извештавања о јавним набавкама у складу са Законом о јавним набавкама?
- 2) Да ли су поступци јавних набавки, закључени уговори и извршење уговора у складу са Законом о јавним набавкама?
- 3) Да ли су извршене набавке добара, услуга и радова без спроведеног поступка јавне набавке који је био обавезан по закону?
- 4) Да ли су кредити одобрени и репрограмирани, а уговори закључени и анексирани у складу са интерним актима Агенције?
- 5) Да ли је реализација кредита и наплата потраживања извршена у складу са уговорима о кредитима и интерним актима Агенције?
- 6) Да ли Агенција спроводи надзор (мониторинг) над реализацијом уговорних обавеза?

6. Методологија рада

У вршењу ове ревизије спровели смо следеће поступке:

- анализу прописа који уређују рад Агенције;
- анализу интерних аката Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д, Ужице којим је уређено финансирање извоза путем кредита;
- испитивање активности, одлука Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д, Ужице у вези са одобреним кредитима ради подстицања извоза,
- интервјуисање одговорних особа Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д, Ужице.

Након добијања довољних и одговарајућих доказа за оцену предмета ревизије састали смо се са представницима Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д, Ужице како бисмо их упознали са прелиминарним налазима и закључцима ревизије, потврдили тачност чињеница и добили одговоре и коментаре одговорних лица.

7. Стандарди ревизије примењени у ревизији

Ревизија је извршена у складу са ИССАИ 100 "Фундаментални принципи ревизије јавног сектора" ИССАИ 400 "Фундаментални принципи ревизије правилности пословања" и ИССАИ 4000 "Стандард за ревизију правилности пословања."

V Прилог 1 – Предузете мере у поступку ревизије

Агенција је у поступку ревизије, сагласно члану 22 Закона о јавним набавкама, објавила важећи интерни акт о ближем уређењу поступака јавних набавки на својој интернет страници.

VI Прилог 2 – ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Област јавних набавки уређена је Законом о јавним набавкама⁵ и подзаконским актима из ове области.

Доношење и примена аката у вези са планирањем, спровођењем и извештавањем о јавним набавкама

Агенција је донела годишњи план јавних набавки у складу са Законом о јавним набавкама који је изменила два пута за 2018. годину и два пута за 2019. годину. План јавних набавки за 2018. годину Агенција није објавила на Порталу јавних набавки у року од десет дана од дана доношења, што није у складу са чланом 51 став 3 Закона о јавним набавкама и чланом 24 став 2 Правилника о ближем уређивању поступака јавне набавке.

Табела број 1: Доношење и објављивање плана јавних набавки у 2018. и 2019. години

Р.бр	За годину	План/Измена	Датум доношења	Датум објаве на Порталу јавних набавки	Правилно /Неправилно
1.	2018	План јавних набавки	25.12.2017	15.1.2018	Неправилно
2.	2018	Прва измена плана јавних набавки	28.11.2018	28.11.2018	Правилно
3.	2018	Друга измена плана јавних набавки	30.11.2018	5.12.2018	Правилно
4.	2019	План јавних набавки	25.12.2018	4.1.2019	Правилно
5.	2019	Прва измена плана јавних набавки	30.8.2019	3.9.2019	Правилно
6.	2019	Друга измена плана јавних набавки	28.11.2019	4.12.2019	Правилно

Налаз:

Агенција није објавила План јавних набавки за 2018. годину на Порталу јавних набавки у року од 10 дана од дана доношења плана, што није у складу са одредбама члана 51 став 3 Закона о јавним набавкама и члана 24 став 2 Правилника о ближем уређивању поступака јавне набавке.⁶

Интерни акт којим је уређен поступак јавне набавке

Управни одбор Агенције је донео Одлуку број 76/15/1 од 16. октобра 2015. године којом је усвојио Правилник о ближем уређивању поступка јавне набавке.

Агенција није на својој интернет страници објавила важећи Правилник о ближем уређивању поступка јавне набавке од 16. октобра 2015. године, што није у складу са одредбама члана 22 став 5 Закона о јавним набавкама.

Предузета мера:

Агенција је у поступку ревизије, сагласно члану 22 Закона о јавним набавкама, објавила важећи интерни акт о ближем уређењу поступка јавних набавки на својој интернет страници.

⁵ „Службени гласник РС“, бр.124/12,14/15 и 68/15

⁶ Правилник о ближем уређивању поступка јавне набавке од 16. октобра 2015. године

Акт о организацији и систематизацији послова

Одредбама члана 134 Закона о јавним набавкама регулисано је да је наручилац дужан да својим актом којим уређује систематизацију радних места одреди радно место у оквиру којег ће се обављати послови јавних набавки.

Правилником о организацији и систематизацији послова Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице, који је дана 14. децембра 2011. године донео Управни одбор, није одређено радно место у оквиру којег ће се обављати послови јавних набавки, што није у складу са одредбама члана 134 Закона о јавним набавкама.

Наведеним правилником, уређено је само да послове јавних набавки мале вредности у скраћеном поступку обавља Сарадник у оквиру Одељења за правне послове. Међутим, наведено радно место сарадника није попуњено.

Агенција је дана 25. априла 2017. године закључила Анекс XII уговора о раду са лицем запосленим на радном месту шефа Одсека за правне регулативе у Одељењу за правне послове којим је додато да запослени обавља и послове службеника за јавне набавке у смислу члана 134 Закона о јавним набавкама.

Осим наведеног, Агенција је у 2018 и 2019. години ангажовала по уговору о делу једно физичко лице, ради обављања послова службеника за јавне набавке, са којим је уговорила фиксну месечну нето накнаду од 100.000 динара, без планираног и спроведеног поступка јавне набавке, што није у складу са чланом 7 став 1 тачка 12 Закона о јавним набавкама.

Агенција је уговором о делу ангажовала овлашћеног предавача за спровођење обуке за стицање сертификата за јавне набавке којим се обавезује да обавља следеће послове за Агенцију: 1) учествује у изради кварталних извештаја, 2) обавља послове члана комисије за јавне набавке и присуствује јавном отварању понуда (учествује у изради позива за подношење понуда и конкурсне документације и врши јавно оглашавање у складу са Законом о јавним набавкама, учествује у изради записника о отварању понуда, учествује у стручној оцени понуда и изради извештаја о стручној оцени понуда, доставља образложен извештај Управи за јавне набавке и Државној ревизорској институцији у случају неприхватљивих понуда, учествује у решавању по захтеву за заштиту права), 3) по потреби прегледа и контролише документацију из осталих набавки, 4) прати прописе из области јавних набавки и у складу са тим прописима усмерава рад Наручиоца у области јавних набавки и др.

Одредбама члана 7 став 1 тачка 12 Закона о јавним набавкама прописано је да се одредбе овог закона не примењују на заснивање радног односа и рад ван радног односа у смислу закона којим се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада, осим уговора о делу.

Одредбама члана 199 Закона о раду регулисано је да послодавац може са одређеним лицем да закључи уговор о делу, ради обављања послова који су ван делатности послодавца, а који имају за предмет самосталну израду или оправку одређене ствари, самостално извршење одређеног физичког или интелектуалног посла.

Налаз:

- Правилником о организацији и систематизацији послова Агенције од 14. децембра 2011. године није одређено радно место у оквиру којег ће се обављати послови јавних набавки, што није у складу са чланом 134 став 1 Закона о јавним набавкама.

- Агенција је ангажовала по основу уговора о делу једно физичко лице у 2018 и 2019. години ради обављања послова службеника за јавне набавке, без спроведеног поступка јавних набавки, што није у складу са одредбама члана 7 став 1 тачка 12 Закона о јавним набавкама.

Извештавање о јавним набавкама

Тромесечне извештаје о спроведеним поступцима јавне набавке Агенција је достављала квартално Управи за јавне набавке у складу са чланом 132 став 2 тачка 1 Закона о јавним набавкама.

Спроведени поступци јавних набавки и закључени уговори

Табела број 2: Преглед поступака јавних набавки које је субјект ревизије спровео у 2018 и 2019. години, а који су покренути по годишњем плану јавних набавки за 2018 и 2019. годину

Јавне набавке по врстама поступака	Број спроведених поступака	Укупна процењена вредност	Број закључених уговора	у ред
				Вредност закључених уговора без пдв-а
Отворени поступак у 2018. години	2	13.000.000	2	12.958.338
Поступак јавне набавке мале вредности у 2018. години	10	21.350.000	10	18.550.242
Укупно за 2018. годину	12	34.350.000	12	31.508.580
Отворени поступак у 2019. години	5	40.300.000	5	39.208.472
Поступак јавне набавке мале вредности у 2019. години	9	21.150.000	9	16.479.068
Укупно за 2019. годину	14	61.450.000	14	55.687.540
Свега:	26	95.800.000	26	87.196.120

Набавке на које се закон не примењује у смислу члана 7 и 7а Закона о јавним набавкама

У поступку ревизије је утврђено да је у 2018 и 2019. години Агенција спровела набавке на које се одредбе Закона о јавним набавкама не примењују у смислу члана 7 тачка 14 и 15 у укупном износу од најмање 27.667.219 динара и то:

Табела број 3: Преглед набавки на које се закон не примењује

Р.бр.	Опис	Износ у 2018. години	у ред
			Износ у 2019. години
1.	правне услуге	3.645.202	1.276.646
2.	Закуп пословног простора	10.841.736	11.903.635
Укупно:		14.486.938	13.180.281

Одредбама члана 132 став 2 тачка 2 Закона о јавним набавкама регулисано је да је наручилац дужан да доставља у електронској форми Управи за јавне набавке тромесечни извештај о спроведеним поступцима набавке на које није примењивао одредбе овог закона. Наведени извештај, наручилац доставља најкасније до 10. у месецу који следи по истеку тромесечја.

Налаз:

Агенција није достављала Управи за јавне набавке тромесечне извештаје о спроведеним поступцима набавки на које се не примењују одредбе Закона о јавним набавкама у смислу члана 7 тачка 14 и 15 Закона о јавним набавкама, у 2018. и 2019. години, што није у складу са чланом 132 став 2 тачка 2 Закона о јавним набавкама.

Јавне набавке спроведене у отвореном поступку

У наредној табели следи преглед јавних набавки спроведених у отвореном поступку, које су обухваћене поступком ревизије:

Табела број 4: Преглед јавних набавки спроведених у отвореном поступку у 2018 и 2019. години

у рсд

Р.бр.	Ознака ЈН	Предмет јавне набавке	Процењена вредност	Изабрани понуђач	Датум закључења уговора	Уговорена вредност без ПДВ-а
1.	9/2018	Набавка рачунарске опреме	4.500.000	„Asseco See“ д.о.о. Београд	18.2.2019	4.493.338
2.	10/2018	Набавка консултантских услуга за израду анализе утицаја на пословање (BIA - Business Impact Analysis)	8.500.000	„Asseco See“ д.о.о. Београд	13.2.2019	8.465.000
3.	2/2019	Набавка нових путничких возила путем оперативног лизинга (закуп) на период од 48 месеци и откуп половних возила наручиоца	10.000.000	„АЦ Брајић“ д.о.о. Шабац	4.6.2019	9.267.418
4.	4/2019	DMS (Document Management system) са функционалностима електронске писарнице	15.600.000	„Asseco See“ д.о.о. Београд	1.11.2019	15.339.354
5.	5/2019	Набавка софтверско - безбедносног решења за препознавање ИТ инцидента и заштиту ИТ инфраструктуре	5.000.000	„Информатика“ а.д. Београд „Oktacron“ д.о.о. Београд	17.10.2019	4.976.500
6.	7/2019	Набавка услуга одржавања пословне апликације ASEBA PUB2000	4.700.000	„Asseco See“ д.о.о. Београд	24.12.2019	4.680.000
7.	9/2019	Набавка услуга одржавања инфраструктурних сервиса и ИТ опреме	5.000.000	„Asseco See“ д.о.о. Београд	10.12.2019	4.885.200
Укупно:			53.300.000			52.106.810

У поступку ревизије утврђено је:

1. Јавна набавка број 2/2019 - Набавка нових путничких возила путем оперативног лизинга (закуп) на период од 48 месеци и откуп половних возила наручиоца

- У техничкој спецификацији Агенција је навела додатну опрему и то седишта „Trim Cloth/Morrocana "Monita", Jet black, AGR Driver“, без навођења речи „или одговарајуће“, што није у складу са чланом 72 став 4 Закона о јавним набавкама, којим је прописано да навођење елемената попут робног знака, патента, типа или произвођача мора бити праћено речима „или одговарајуће“.

2. Јавна набавка број 7/2019 - Набавка услуга одржавања пословне апликације ASEBA PUB2000

- У конкурсној документацији код јавне набавке услуга одржавања пословне апликације, процењене вредности од 4.700.000 динара, одређен је додатни услов да је у последње три обрачунске године (2016, 2017 и 2018.) остварен укупан приход по основу продаје банкарских софтверских решења од најмање 30.000.000 динара, што није у складу са одредбама члана 76 став 6, 77 став 2 тачка 1 а у вези са чланом 10 Закона о јавним набавкама.

Одредбама члана 77 став 2 тачка 1 прописано је да минимални годишњи приход који се тражи од понуђача не сме бити већи од двоструке процењене вредности јавне набавке.

Јавне набавке мале вредности

У наставку следи преглед поступака јавних набавки мале вредности које су обухваћене ревизијом:

Табела број 5: Преглед ревидираних поступака јавних набавки мале вредности

у рсд

Р.бр	Ознака ЈН	Предмет јавне набавке	Процењена вредност	Изабрани понуђач	Датум уговора	Уговорена вредност без ПДВ-а
1.	1/2018	Набавка канцеларијског материјала, обликована по партијама	500.000	„GTM“ д.о.о. Београд	20.3.2018	500.000
			1.000.000	„GTM“ д.о.о. Београд	20.3.2018	1.000.000
2.	2/2018	Набавка рачунарске опреме	1.500.000	„Comtrade system integration“ д.о.о. Београд	5.4.2018	1.260.635
3.	3/2018	Реновирање пословног простора	3.000.000	„Југоградња“ д.о.о. Београд	27.04.2018	2.849.660
4.	4/2018	Услуге посредовања при куповини авио карата и других путних карата и резервације хотелског	-	Обустављено	-	-

		смештаја за службена путовања				
5.	5/2018	Услуге посредовања при куповини авио карата и других путних карата и резервације хотелског смештаја за службена путовања у поновљеном поступку	2.000.000	„Miross“ д.о.о. Београд	10.8.2018	2.000.000
6.	7/2018	Оптимизација штампе	1.000.000	„Comtrade system integration“ д.о.о. Београд	5.10.2018	1.000.000
				„System one“ д.о.о. Београд		
7.	8/2018	Набавка моторних горива	1.500.000	„Дуда Инвест“ д.о.о. Београд	19.11.2018	1.345.000
8.	11/2018	Набавка услуга увођења информационог система у могућност одржавања током продукционе експлоатације	5.000.000	„Asseco See“ д.о.о. Београд	27.12.2018	4.980.000
9.	12/2018	Канцеларијски намештај (канц. намештај и уређење канцеларијског простора - мешовита набавка)	3.000.000	сзр „Алу – Топлица“ Београд	14.1.2019	2.964.947
				„Југоградња“ д.о.о. Београд		
10.	1/2019	Набавка канцеларијског материјала, обликована по партијама	550.000	„GTM“ д.о.о. Београд	9.4.2019	550.000
			1.100.000	„GTM“ д.о.о. Београд	9.4.2019	1.100.000
11.	3/2019	Услуге посредовања при куповини авио карата и других путних карата и резервација хотелског смештаја за службена путовања	3.000.000	„Omni S plus“ д.о.о. Београд	14.8.2019	3.000.000

12.	6/2019	Консолидација и "outsourcing" штампе	3.000.000	заједничка понуда „Comtrade system intergration“ д.о.о. Београд и „Перихард Инжењеринг“ доо Београд)	10.10.2019	3.000.000
13.	10/2019	Набавка моторних горива	-	обустављено	-	-
14.	11/2019	Набавка моторних горива у поновљеном поступку	2.500.000	„Нис“ а.д. Нови Сад	2.12.2019	1.967.550
15.	13/2019	Набавка моторних горива	1.000.000	„Нис“ а.д. Нови Сад	27.12.2019	810.968
16.	14/2019	Канцеларијски намештај	3.000.000	сзр „Алу – Топлица“ Београд	27.1.2020	1.920.550
				„Југоградња“ д.о.о. Београд		
Укупно:			32.650.000			30.249.310

У поступку ревизије утврђено је:

1. Јавна набавка мале вредности број 1/2018 - Набавка канцеларијског материјала обликована по партијама

- Техничком спецификацијом нису одређене количине добара које су предмет јавне набавке, што није у складу са одредбама члана 61 став 4 тачка 5 Закона о јавним набавкама, члана 6 став 1 тачка 2 Правилника о обавезним елементима конкурсне документације у поступцима јавних набавки и начину доказивања испуњености услова, чл. 31 и 37 Правилника о ближем уређивању поступка јавне набавке којим је прописано да конкурсна документација поред осталог садржи врсту, техничке карактеристике, квалитет, количину и опис добара, радова или услуга;

2. Јавна набавка мале вредности број 5/2018 – Услуге посредовања при куповини авио карата и других путних карата и резервације хотелског смештаја за службена путовања у поновљеном поступку

- У техничкој спецификацији која је саставни део конкурсне документације, Агенција није одредила обим услуга које су предмет јавне набавке, што није у складу са одредбама члана 61 став 4 тачка 5 Закона о јавним набавкама.

3. Јавна набавка мале вредности број 1/2019 - Набавка канцеларијског материјала обликована по партијама.

- Техничком спецификацијом нису одређене количине добара које су предмет јавне набавке, што није у складу са одредбама члана 61 став 4 тачка 5 Закона о јавним набавкама, чланом 6 Правилника о обавезним елементима конкурсне документације у поступцима јавних набавки и начину доказивања испуњености услова и чл. 31 и 37 Правилника о ближем уређивању поступка јавне набавке;

4. Јавна набавка мале вредности број 3/2019 – Услуге посредовања при куповини авио карата и других путних карата и резервације хотелског смештаја за службена путовања

- У конкурсној документацији Агенција није одредила обим услуга које су предмет јавне набавке, а што није у складу са одредбама члана 61 став 4 тачка 5 Закона о јавним набавкама.

Препорука број 1:

Препоручујемо Агенцији да приликом сачињавања конкурсне документације уреди контролне активности јавних набавки посебно у делу који се односи на одређивање количина добара и услуга у техничким спецификацијама, утврђивања оправданости критеријума за квалитативни избор привредног субјекта имајући у виду предмет јавне набавке, као и да свако упућивање на стандарде и сродна документа, тип производа и називе произвођача, буде праћено речима „или одговарајуће“.

Набавке спроведене без примене Закона о јавним набавкама, иако нису били испуњени услови за примену изузетака прописаних чл. 7, 7а, 39 став 2 и чл. 122, 128

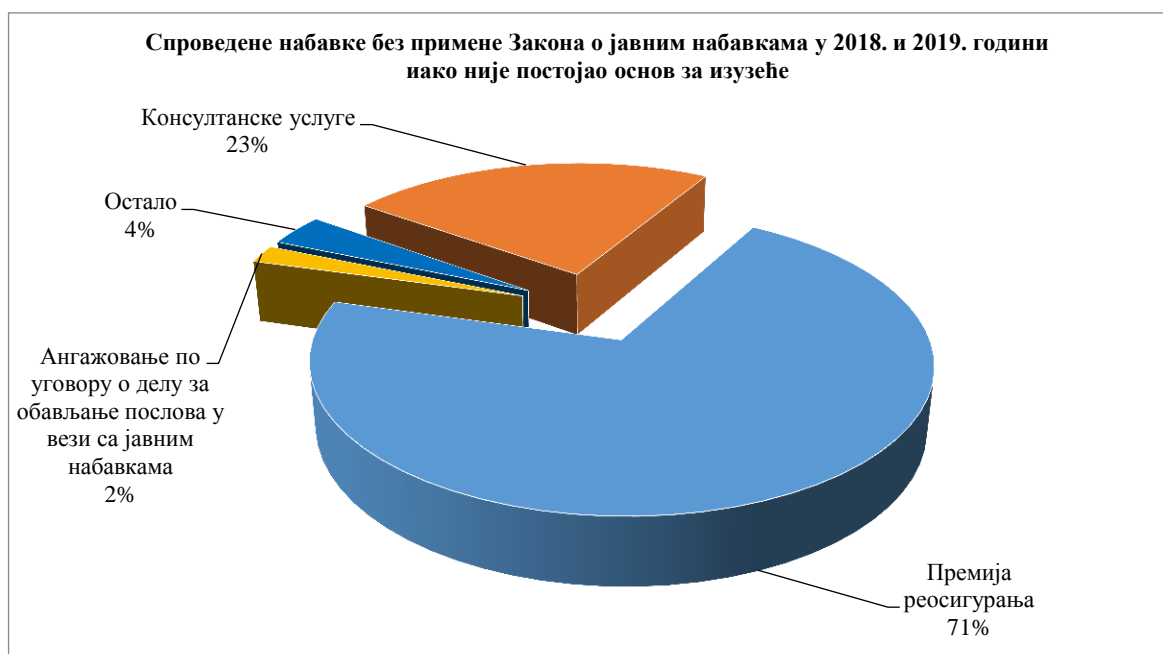
Налаз

Агенција је у 2018 и у 2019. години набавила добра и услуге без спровођења поступака јавних набавки иако нису постојали разлози за изузеће од примене Закона о јавним набавкама уређени чл.7, 7а, 39 ст. 2, 122, 128 у износу од најмање 89,98 милиона динара у 2019. години и у износу од 99,89 милиона динара у 2018. години са пдв-ом, од чега се на услуге реосигурања односи 71%, консултанске услуге 23%, уговори о делу 2% и набавке осталих добара и услуга 4%.

Табела број 6 : Преглед набавки спроведених без примене Закона о јавним набавкама у 2019. и 2018. години, иако нису били испуњени услови за примену изузетака прописаних чл. 7, 7а, 39 став 2 и чл.122, 128

Р.бр.	Опис	Назив	Износ у 2019. години	Назив	Износ у 2018. години
1.	Премија реосигурања	"China Export & Credit Insurance Corporation, Beijing"	27.002.006	"China Export&Cr"	5.672.990
		"Guy Carpenter & Company ltd, Witham, Essex"	8.701.392	"AON UK Limited NST RE Benfield"	45.330.617
		"Aon UK limited nst re benfield"	45.009.563		
		"Credimundi"	1.275.733	"Credimundi"	1.777.453
2.	Календари, нотеси, оловке и други материјал са штампом	"Copy LM Group“ д.о.о. Ниш	2.618.190	-	-
		"Signal MG“ д.о.о. Београд			
		"Grafostil“ д.о.о. Крагујевац			
		"New Image“ д.о.о. Београд			
		"La pressing“ д.о.о.			

3.	Ангажовање по уговору о делу за обављање послова у вези са јавним набавкама	физичко лице	1.898.734	физичко лице	1.898.734
4.	Услуге чишћења	"Klineks plus" Београд	1.577.000	"Klineks plus" Београд	815.294
5.	Израда студије, елаборат	"Egzakta" д.о.о. Београд	1.073.000	-	-
6.	Достава и сервис клима уређаја	"Euro Frigo" Београд	826.560	-	-
7.	Консултанске услуге	-	-	"Sinteza Advisory" д.о.о. Београд	44.390.062
		-	-	Остали	
Укупно:			89.982.178		99.885.150

Препорука број 2:

Препоручујемо Агенцији да уреди контролне активности у делу који се односи на планирање јавних набавки, тако да планом јавних набавки буду обухваћене све набавке на које се закон примењује.

VII Прилог 3 – ОДОБРЕНИ КРЕДИТИ РАДИ ПОДСТИЦАЊА ИЗВОЗА

Агенција је исказала следеће кредите у финансијским извештајима и пословним књигама са стањем на дан 31. децембар 2019. године:

Табела број 7: Преглед одобренних кредита са стањем на дан 31.12.2019. године
у динарима

Опис	Преглед одобренних кредита са стањем на дан 31.12.2019. година	
	Износ	Процент
Краткорочни кредити у земљи-недоспела главница	5.119.415.028	55%
Потраживања од корисника у стечају	1.600.854.486	17%
Споразуми о финансијском реструктурирању и корисници у УППР-у	1.007.597.405	11%
Дугорочни финансијски кредити	867.070.858	9%
Краткорочни кредити у земљи-доспела главница	768.553.785	8%
Укупно	9.363.491.562	100%

Дугорочни финансијски кредити у износу од 867.070.858 динара односе се на споразуме о регулисању плаћања доспелих обавеза закључени са привредним друштвом „Симпо Лине“ д.о.о, Врање и „Хидротехника-Хидроенергетика“ а.д, Београд.

Према подацима Агенције, у 2018. години одобрени су краткорочни кредити у износу од EUR 44.108.000, а у 2019. години EUR 43.869.988, у динарској противвредности.

Одлука о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија

Одлуком о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија коју је 25. децембра 2017. године донео Управни одбор Агенције, уређено је да Агенција одобрава динарске кредитне аранжмане са роком отплате до 10 година извозницима – домаћим правним лицима и предузетницима, ако задовољавају следеће услове:

- поседовање уговора о закљученом спољнотрговинском послу са ино – купцем или одговарајуће документације из које се може недвосмислено закључити да се ради о извозном послу или пословима којима се утиче на подстицај извоза (поруцбенице, фактуре);
- остварен извоз у вредности од најмање ЕУР 100.000 у претходној години или други одговарајући пропорционални износ остварен у текућој години до тренутка подношења захтева, уз поседовање уговора чији је предмет извозни посао у вредности од најмање ЕУР 100.000 у текућој години;
- остварен позитиван нето резултат пословања у претходној години изузев уколико се ради о решавању проблематичних пласмана у Агенцији.

Налаз:

Агенција није интерним актима уредила документацију којом корисници кредита доказују испуњеност услова одређених тачком 1 став 1 алинеја 2 Одлуке о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија од 25. децембра 2017. године, а којом је регулисано да Агенција одобрава динарске кредитне аранжмане са роком отплате до десет година извозницима (домаћим правним лицима) ако су остварили извоз у вредности од најмање EUR 100.000 у претходној години или други одговарајући пропорционални износ у текућој години до тренутка подношења захтева.

Препорука број 3:

Препоручујемо Агенцији да уреди документацију којом корисници кредита доказују испуњеност услова за добијање кредита прописаних тачком 1 став 1 алинеја 2 Одлуке о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија.

1. Краткорочни кредити обухваћени ревизијом

Преглед одобренних краткорочних кредита у 2018 и 2019. години који су обухваћени у поступку ревизије (рок отплате најдуже до 12 месеци):

Табела број 8: Преглед ревидираних одобренних краткорочних кредита

Р. бр	Број кредита	Корисник кредита	Датум уговора	Намена кредита финансирање извоза	Датум пуштања кредита у течај	Износ у EUR
1	КР 2283/18	"Агро-Недељковић" Вирово	1.6.2018	Извоз малина	11.6.2018	100.000
2	КР 2440/19	"Aqua Mont Service" Београд	29.8.2019	Реконструкција и доградња западног дела Луке Црес, Хрватска	29.8.2019	1.200.000

Извештај о ревизији правилности пословања Агенције за осигурање и финансирање извоза АД Ужице за 2018. и 2019. годину у делу који се односи на јавне набавке и одобрене кредите ради подстицања извоза

3	КР 2296/18	„АБС Медик“ Београд	15.6.2018	Извоз мушких мантила, одећа, комплета и кошуља	18.06.2018.	600.000
4	КР 2205/17	"Bimal Trading" Београд	18.12.2017	Извоз сунцокрета и сојиног уља	8.1.2018	1.000.000
5	КР 2383/19	"Bimal Trading" Београд	25.3.2019	Извоз сунцокрета и сунцокретовог уља	9.4.2019	1.000.000
6	КР 2370/19	"Биодвиг" Крагујевац	22.2.2019	Извоз меда	1.3.2019	80.000
7	КР 2297/18	"Ваљаоница бабра" Севојно	1.8.2018	Набавка катода и пласман готових производа на тржишта западне и централне Европе	9.8.2018	3.500.000
8	КР 2409/19	"Ваљаоница бабра" Севојно	12.6.2019	Финансирање извоза по основу оквирног уговора	12.6.2019	3.100.000
9	КР 2447/19	"Виса-пром" Кањижа	7.10.2019	Извоз шпер плоче од тополовог фурнира	8.11.2019	350.000
10	КР 2436/19	"Виса-пром" Кањижа	26.8.2019	Извоз шпер плоче од тополовог фурнира	5.9.2019	200.000
11	КР 2241/18	"Гоша ФОМ" Смедеревска Паланка	26.1.2018	Извоз опреме и техничке документације рударске опреме и пружање услуга монтаже	30.1.2018	1.200.000
12	КР 2367/19	"Gewiss" Пожега	30.1.2019	Извоз житарица, брашна и вештачког ђубрива	1.2.2019	100.000
13	КР 2335/18	"Делта Аграр" Београд	2.11.2018	Извоз свежег воћа и поврћа у Русију	2.11.2018	1.500.000
14	КР 2452/19	"Делта Аграр" Београд	8.11.2019	Извоз свежег воћа и поврћа у Русију	13.11.2019	1.500.000

15	КР 2214/17	“Elixir Food” Шабац	22.12.2017	Извоз воћа и поврћа	8.1.2018	2.000.000
16	КР 2375/19	“З.А. Фруит” Ваљево	22.2.2019	Извоз смрзнутог воћа по уговору закљученом са инокупцем из Немачке	1.3.2019	500.000
17	КР 2309/18	“IBC Technologies” Београд	13.8.2018	Извоз по основу уговора са ино купцем	27.8.2018	600.000
18	КР 2429- 1/19	“IBC Technologies” Београд	29.7.2019	Извоз сетова материјала и опреме за конструкцију и опремање	1.8.2019	200.000
19	КР 2429- 2/19	“IBC Technologies” Београд	29.7.2019	Извоз сетова материјала и опреме за конструкцију и опремање	30.7.2019	200.000
20	КР 2417/19	“Jeanci Serbia” Лесковац	24.6.2019	Извоз мушких тексас панталона	24.6.2019	1.500.000
21	КР 2432/19	“Јовањица” Београд	7.8.2019	Извоз супстрата, ђубрива, мрежа, материјала за наводњавање	8.8.2019	350.000
22	КР 2445/19	“Јовањица” Београд	12.9.2019	Извоз супстрата, ђубрива, мрежа, материјала за наводњавање	13.9.2019	120.000
23	КР 2322/18	“Јовањица” Београд	12.9.2018	Извоз по уговору	12.9.2018	400.000
24	КР 2251/18	“ЈП Југоимпорт- СДПР” Београд	9.2.2018	Финансирање извозних послова	12.2.2018	3.500.000

25	КР 2344/18	“ЈП Југоимпорт-СДПР” Београд	21.11.2018	Финансирање извоза оружја и војне опреме	26.11.2018	2.000.000
26	КР 2373/19	“ЈП Југоимпорт-СДПР” Београд	14.2.2019	Финансирање извоза оружја и војне опреме	26.2.2019	3.500.000
27	КР 2456/19	“ЈП Југоимпорт-СДПР” Београд	4.11.2019	Финансирање извоза оружја и војне опреме	6.11.2019	2.000.000
28	КР 2218/18	“Кодар енергомонтажа” Београд	30.1.2018	Финансирање извоза по уговору о изградњи далековода Ластва-Пљевља и изградња припадајућих огранка далековода	8.2.2018	700.000
29	КР 2253/18	“Comtrade Distribution” Београд	27.2.2018	Финансирање извоза ИТ опреме и пружање услуга везано за програм	16.4.2018	1.500.000
30	КР 2384/19	“Comtrade Distribution” Београд	5.4.2019	Извоз ИТ опреме и пружање услуга	17.4.2019	1.500.000
31	КР 2477/19	“PDM Agro Fruit” Пударци	26.12.2019	Извоз воћа и поврћа у Русију	31.12.2019	1.200.000
32	КР 2234/18	“Pink International Company” Београд	12.1.2018	Финансирање извозних уговора за дистрибуцију ПИНК канала корисницима у БиХ и Црној Гори	17.1.2018	3.200.000
33	КР 2359/19	“Pink International Company” Београд	18.1.2019	Финансирање извозних уговора за дистрибуцију ПИНК канала корисницима у БиХ и Црној Гори	22.1.2019	3.100.000
34	КР 2389/19	“Simpro Line” Брање	26.3.2019	Финансирање уговора о изради и монтажи намештаја	28.3.2019	1.150.000

35	КР 2374/19	“Фортис” Београд	4.3.2019	Извоз смрзнутог воћа	14.3.2019	500.000
36	КР 2310/18	“Хидротехника- Хидроенергетика” Београд	1.8.2018	Наставак и завршетак започетих радова Корисника кредита на изградњи речног пристаништа са инфр.објек. Костолац	2.8.2018	250.000
37	КР 2431/19	“Balkan Grow” Београд	7.8.2019	Извоз пластеника и опреме за пластенике	7.8.2019	350.000
38	КР 2278/18	„Utility trade“ д.о.о. Београд	27.4.2018	Финансирање извозног пројекта	3.5.2018	350.000
39	КР 2311/18	„Utility trade“ д.о.о. Београд	1.8.2018	Извоз секундарних сировина (претежно бакра)	3.8.2018	500.000
40	КР 2338/18	„Utility trade“ д.о.о. Београд	24.10.2018	Финансирање извозног пројекта	25.10.2018	350.000
41	КР 2361/18	„Utility trade“ д.о.о. Београд	24.12.2018	Извоз секундарних сировина	25.12.2018	600.000
						47.550.000

У поступку ревизије утврђено је:

1. Кредит број КР 2440/19 – „Aqua Mont Service“ д.о.о, Београд

Агенција је одобрила револвинг кредит КР 2440/19 привредном друштву „Aqua Mont Service“ д.о.о, Београд дана 29. августа 2019. године у укупном максималном износу од EUR 1.200.000 у динарској противвредности по средњем званичном курсу Народне банке Србије, који важи на дан пуштања кредита у течај.

Уговор о кредиту број КР 2440/19 закључен је на основу одлуке Извршног одбора број 7762 од 28. августа 2019. године.

У Одлуци Извршног одбора од 28. августа 2019. године, наведено је да се предузећу даје рок од 30 дана од момента потписивања уговора да успостави залог у Агенцији за привредне регистре и достави потребну документацију (процену проценитеља са листе Агенције, картице основних средстава опреме која је предмет залог, полису, винкулацију, потврду о плаћеној премији осигурања). Додатни услов одређен одлуком Извршног одбора је да реализација пласмана није условљена уписом залог.

Чланом 4 Уговора о динарском револвинг кредиту регулисано је да се на име обезбеђења и наплате потраживања корисник кредита обавезује да заснује и преда Агенцији после закључења овог уговора, а пре пуштања кредита у течај: 14 сопствених меница, уговорно јемство физичког лица са три менице и овлашћењем за њихово попуњавање и подношење на наплату и ручна залога на опреми – машинама

корисника кредита, коју је корисник кредита дужан да упише у Регистар залога код Агенције за привредне регистре, уз достављање спецификације машина, процене машина од стране вештака са листе Агенције, картице основних средстава опреме која је предмет ручне залоге, полисе осигурања предмета ручне залоге са винкулацијом у корист Агенције и доказом о плаћеној премији осигурања, у року од 30 дана од дана доношења одлуке Извршног одбора Агенције, тј. од 28. августа 2019. године, а на основу уговора о залози који ће у наведеном року закључити уговорне стране.

Чланом 2 Уговора о динарском револвинг кредиту уређено је да ће се пуштање кредита у течај вршити, између осталог, након предаје средстава обезбеђења и наплате потраживања предвиђених уговором.

Агенција је пустила у течај кредит број КР 2440/19 дана 29. августа 2019. године, без уписане залоге на опреми, а наведена документација (процена проценитеља са листе Агенције, картице основних средстава опреме која је предмет залоге, полиса, винкулација, потврда о плаћеној премији осигурања) није презентована у поступку ревизије, што није у складу са одредбама члана 2 и 4 Уговора о динарском револвинг кредиту.

Одредбама члана 14 став 4 Правила пословања уређено је да уколико Агенција након истека рока опредељеног у складу са ставом 3 овог члана не прими или заснује инструменте обезбеђења и наплате потраживања, надлежни орган Агенције који је донео одлуку има обавезу да предузме све мере ради заштите интереса Агенције.

У вези са наведеним, Агенција није предузела све мере ради заштите интереса Агенције, што није у складу са одредбама члана 14 став 4 Правила пословања.

КР 2341/18 од 7. новембра 2018. године

Осим наведеног, Агенција је закључила са истим привредним друштвом Уговор о динарском кредиту број КР 2341/18 од 7. новембра 2018. године, у износу од EUR 800.000, у динарској противвредности на основу Одлуке Извршног одбора број 6928 од 7. новембра 2018. године, на период од 12 месеци. Средства обезбеђења и наплате потраживања по наведеном уговору су: 14 сопствених меница и уговорно јемство физичког лица.

Према члану 2 уговора о кредиту, отплата главног дуга се врши у две једнаке рате од по EUR 400.000, тако да прва рата доспева на дан истека 11 месеци од дана пуштања кредита у течај, а друга рата на дан истека 12 месеци од дана пуштања кредита у течај. Кредит је пуштен у течај дана 15. новембра 2018. године.

Агенција није предузела мере наплате главног дуга (прва рата у износу од EUR 400.000 доспела 15. октобра 2019. године, а друга рата 15. новембра 2019. године), у складу са тачком 6 Кредитног упутства за правна лица.

2. Кредит број КР 2297/18 „Ваљаоница бакра“ а.д, Севојно

Агенција је одобрила кредит привредном друштву „Ваљаоница бакра“ а.д, Севојно у износу од EUR 3.500.000 у динарској противвредности по средњем званичном курсу Народне банке Србије који важи на дан пуштања кредита у течај. Наведени кредит одобрен је на основу одлуке Скупштине Агенције од 31. јула 2018. године.

„Ваљаоница бакра“ а.д, Севојно је поднела захтев за отплату постојеће кредитне линије и одобрење нове кредитне линије (без датума и броја) у износу од EUR 4.000.000 за финансирање набавке катода и пласмана готових производа на тржишта западне и централне Европе.

Министарство привреде је дописом од 30. јула 2018. године предложило Агенцији да размотри предметни захтев привредног друштва за одобрење кредита, имајући у виду велики број запослених, важност привредног друштва за развој привреде и извоз привредног друштва који доприноси развоју привреде наше земље.

Скупштина Агенција донела је Одлуку да се одобри кредит у износу од EUR 3.500.000, у којој је наведено да је у складу са чланом 17 став 5 Правила пословања на основу аката надлежних органа Републике Србије (Владе, надлежног министарства и сл.) надлежна Скупштина Агенције.

Уговорена средства обезбеђења и наплате потраживања су 14 меница корисника кредита и залога на опреми у власништву корисника кредита у вредности од EUR 4.834.376.

Одредбама члана 17 став 3 и 4 Правила пословања и тачке 1 став 5 Одлуке о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија уређено је да за доношење одлука о изложености према једном лицу или групи повезаних лица од 5% до 25% укупног капитала Агенције надлежна је Скупштина Агенције и да предлог за доношење одлуке Скупштине Агенције даје Управни одбор Агенције на образложени предлог Извршног одбора Агенције.

Одобравањем наведеног кредита изложеност Агенције према наведеном правном лицу већа је од 5% капитала Агенције. У поступку ревизије није презентован предлог Управног одбора Агенције и образложени предлог Извршног одбора.

Дирекција за ризике није вршила анализу и процену кредитног ризика, нити је дала мишљење о наведеном пласману.

Наведени кредит је отплаћен.

3. ЈП „Југоимпорт – СДПР“ Београд

Агенција је одобрила ЈП „Југоимпорт - СДПР“ Београд у 2018. години два краткорочна кредита и то кредит број КР 2251/18 у износу од EUR 3.500.000, КР 2344/18 у износу од EUR 2.000.000, који су враћени у 2019. години.

У 2019. години одобрила је кредит број КР 2373/19 у износу од EUR 3.500.000 и кредит број КР 2456/19 у износу од EUR 2.000.000. Наведени кредити су одобрени за финансирање послова извоза оружја и војне опреме. Средства обезбеђења и наплате потраживања су 14 регистрованих сопствених меница корисника кредита.

Дирекција за ризике није вршила процену кредитног ризика, процену финансијског стања и кредитне способности клијента, нити је дала мишљење о наведеним пласманима.

У вези кредита број КР 2344/18 на износ од EUR 2.000.000 и КР 2456/19 на износ од EUR 2.000.000, презентована су следећа документа:

- Одлуке Извршног одбора Агенције од 19. новембра 2018. године и од 1. новембра 2019. године, којим се предлаже Управном одбору да предложи Скупштини Агенције да одобри кредит,

- Одлуке Управног одбора број 51/18 од 20. новембра 2018. године и 89/2019 од 1. новембра 2019. године, којим се предлаже Скупштини Агенције доношење одлуке о одобравању наведеног кредита.

Агенција је одобрила два кредита ЈП „Југоимпорт - СДПР“ Београд без Предлога Управног одбора Скупштине Агенције и Образложеног предлога Извршног одбора

Управном одбору по кредитима број КР 2251/18 у износу од EUR 3.500.000 од 19. фебруара 2018. године и КР 2373/19 од 26. фебруара 2019. године у износу од EUR 3.500.000.

Скупштина Агенције је донела одлуке којима је одобрила наведене кредите јер:

- изложеност Агенције према ЈП „Југоимпорт - СДПР“ Београд премашује 5% укупног капитала Агенције, тако да је доношење одлуке о предметном захтеву у складу са Правилима пословања и Одлуком о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија, у надлежности Скупштине Агенције;

- корисник кредита није уз захтев за одобрење пласмана, доставио копију уговора, (про)фактуру или поруџбеницу о извозном послу који је предмет финансирања, јер исте садрже клаузулу поверљивости.

4. Кредит број КР 2310/18 – „Хидротехника-Хидроенергетика“ а.д, Београд

Агенција је одобрила кредит број КР 2310/18 од 2. августа 2018. године привредном друштву „Хидротехника-Хидроенергетика“ а.д, Београд у износу од EUR 250.000 у динарској противвредности по средњем званичном курсу Народне банке Србије.

Наведени кредит одобрен је на основу одлуке Скупштине Агенције број 365/2018 од 31. јула 2018. године у чијем образложењу је између осталог, наведено:

- да је привредно друштво „Хидротехника-Хидроенергетика“ а.д, Београд, као члан конзорцијума важно за завршетак радова изградње речног пристаништа са инфраструктурним објектима Костолац;

- да привредно друштво „Хидротехника-Хидроенергетика“ а.д, Београд не испуњава услове за одобрење кредита од стране Агенције према Правилима пословања Агенције и Одлуком о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија, обзиром да је остварен негативан нето резултат пословања;

- да је Дописом број 420-00-01125/2018-05 од 30. јула 2018. године Министарство привреде дало предлог Агенцији да размотри предметни захтев за одобрење кредита имајући у виду значај радова на изградњи речног пристаништа са инфраструктурним објектима Костолац, као и значај привредног друштва „Хидротехника-Хидроенергетика“ а.д, Београд за извоз и привреду Републике Србије;

- да је у складу са чланом 17 став 5 Правила пословања, за доношење одлука о аранжманима на основу аката надлежних органа Републике Србије (Владе, надлежног министарства и сл.) надлежна Скупштина Агенције.

Дирекција за ризике није вршила анализу и процену кредитног ризика, процену финансијског стања и кредитне способности клијента, нити је дала мишљење о наведеном пласману.

У поступку ревизије није презентован предлог Управног одбора и образложени предлог Извршног одбора Агенције, иако је укупна изложеност корисника кредита већа од 5% укупног капитала Агенције.

Осим наведеног, Агенција је закључила Споразум број С-1/18 дана 13. фебруара 2018. године и Анекс (Веа: Тачка 4. Прилог 3)

Наведени кредит није враћен у уговореном року. Према актима надлежних органа државни повериоци дужни су да субјекту приватизације Хидротехника-Хидроенергетика АД Београд отпишу дуг са стањем на дан 31. децембар последње пословне године, ако се у поступку приватизације прода капитал Субјекта приватизације и да је Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије државни поверилац у смислу члана 2. став 1. тачка 28. Закона о приватизацији.

5. Кредит број КР 2234/18 – „Pink International Company“ д.о.о, Београд

Агенције је одобрила динарски револвинг кредит број КР 2234/18 од 12. јануара 2018. године привредном друштву „Pink International Company“ д.о.о. Београд у износу од EUR 3.200.000, у динарској противвредности по средњем званичном курсу Народне банке Србије, на основу Одлуке Скупштине Агенције број 323/18 од 11. јануара 2018. године.

У образложењу Одлуке Скупштине наведено је да је Привредно друштво „Pink International Company“ д.о.о, Београд поднело захтев за одобрење револвинг кредита у износу од EUR 3.250.000 у динарској противвредности ради финансирања извозних уговора за дистрибуцију „PINK“ канала корисницима у Босни и Херцеговини и Црној Гори, чиме би укупна изложеност Агенције према том привредном друштву премашила 5% укупног капитала Агенције. Такође, наводи да привредно друштво није доставило комплетну потврду Пореске управе да нема неизмирене доспеле пореске обавезе, те не испуњава услов за одобрење аранжмана од стране Извршног одбора Агенције.

Одлуком Извршног одбора од 12. јануара 2018. године, износ одобреног кредита је умањен и износи EUR 3.200.000.

На име обезбеђења и наплате потраживања по наведеном Уговору о динарском револвинг кредиту, корисник кредита се обавезао да преда 14 сопствених меница. Наведени кредит је отплаћен у 2019. години.

Дирекција за ризике није вршила анализу и процену кредитног ризика, нити је дала мишљење о наведеном пласману.

У поступку ревизије није презентован предлог Управног одбора и образложени предлог Извршног одбора Агенције, иако је укупна изложеност корисника кредита већа од 5% укупног капитала Агенције.

6. Кредит број КР 2359/19 „Pink International Company“ д.о.о, Београд

Агенција је одобрила динарски револвинг кредит број КР 2359/19 дана 18. јануара 2019. године привредном друштву „Pink International Company“ д.о.о. Београд у износу од EUR 3.100.000, на основу Одлуке Скупштине Агенције број 387/19 од 17. јануара 2019. године.

У образложењу Одлуке Скупштине Агенције, између осталог, наведено је да је привредно друштво „Pink International Company“ д.о.о, Београд поднело захтев за одобрење револвинг кредита у износу од EUR 3.100.000 у динарској противвредности, ради финансирања извозних уговора за дистрибуцију „PINK“ канала корисницима у Босни и Херцеговини и Црној Гори, чиме би укупна изложеност Агенције према том привредном друштву премашила 5% укупног капитала Агенције. Осим тога, наводи да привредно друштво није доставило потврду Пореске управе да нема неизмирене доспеле пореске обавезе, те не испуњава услов за одобрење аранжмана од стране Извршног одбора Агенције.

У поступку ревизије презентована је потврда Пореске управе – Центар за велике пореске обвезнике од 14. јануара 2019. године у којој је наведено да „Pink International Company“ д.о.о, Београд нема неизмирене доспеле пореске обавезе и Уверење Градске управе Града Београда – Секретаријат за јавне приходе од 15. јануара 2019. године, у коме је такође наведено да нема неизмирених доспелих обавеза по основу локалних јавних прихода на територији општине.

Дирекција за ризике није вршила анализу и процену кредитног ризика, нити је дала мишљење о наведеном пласману.

У поступку ревизије није презентован предлог Управног одбора и образложени предлог Извршног одбора Агенције, иако је укупна изложеност корисника кредита већа од 5% укупног капитала Агенције.

Средства обезбеђења и наплате потраживања по Уговору о динарском револвинг кредиту од 18. јануара 2019. године су 14 сопствених меница корисника кредита.

Наведени кредит је отплаћен дана 11. фебруара 2020. године.

7. Кредит број КР 2389/19 – „Simpro Line“ д.о.о, Врање

Агенција је одобрила динарски кредит број КР 2389/19 од 26. марта 2019. године привредном друштву „Simpro Line“ д.о.о, Врање у износу од EUR 1.150.000, на основу Одлуке Скупштине Агенције број 395/19 од 25. марта 2019. године за финансирање уговора о изради и монтажи намештаја. Рок доспећа је 31. октобар 2019. године.

Одлуком Скупштине Агенције од 25. марта 2019. године одобрен је кредит јер изложеност Агенције према групи повезаних правних лица премашује 5% укупног капитала.

У вези са наведеним кредитом, презентована је Одлука Управног одбора од 22. марта 2019. године и допис Министарства привреде Број: 401-00-1401/2019-01 од 25. марта 2019. године у коме је наведено да би надлежни органи Агенције требало да узму у разматрање предметни захтев и да о томе донесу коначну одлуку.

У поступку ревизије није презентован образложени предлог Извршног одбора Агенције. Према члану 17 став 2 Правила пословања, предлог за доношење одлуке Скупштини Агенције даје Управни одбор Агенције, на образложени предлог Извршног одбора Агенције.

Агенција је одобрила кредит привредном друштву „Simpro Line“ д.о.о, Врање у износу од EUR 1.150.000 без следеће кредитне документације, прописане тачком 5.4 Кредитног упутства за правна лица:

- доказ о плаћеном порезу на имовину за непокретност која се ставља под хипотеку,
- извештај кредитног бироа за јемца „Симпо“ а.д, Врање.

У поступку ревизије није презентована потврда надлежне пореске управе о измиренем пореским обавезама која није старија од 30 дана од дана одобрења пласмана, у складу са тачком 5.3.1 став 1 подтачка 11 Кредитног упутства за правна лица.

Уговорена средства обезбеђења и наплате доспелих потраживања су:

- четири сопствене менице;
- уговорно јемство привредног друштва „Симпо“ а.д, Врање;
- извршна вансудска хипотека на више непокретности у својини привредног друштва „Симпо“ а.д, Врање.

У поступку ревизије није презентована следећа документација која се односи на средства обезбеђења и наплате потраживања и то:

- одлука надлежног органа „Симпо“ а.д, Врање о залагању непокретности, што није у складу тачкама 3.3.2.8.5. став 7. тачка 1 А2 Кредитног упутства за правна лица;
- статусна и финансијска документација јемца „Симпо“ а.д, Врање;
- кредитни предлог сачињен за јемца „Симпо“ а.д, Врање, што није у складу са тачком 3.3.2.8 став 1 подтачка 2 Кредитног упутства за правна лица.

Кредитним упутством за правна лица од 25. децембра 2017. године (тачка 3.3.2.8 – Елементи кредитног предлога) уређено је да би кредитни предлог био комплетан мора да садржи следеће елементе:

- извештај кредитног бироа за клијента и јемца, уколико је јемство правног лица понуђено као инструмент обезбеђења и наплате потраживања;
- кредитни предлог за клијента и јемца, уколико је јемство правног лица понуђено као инструмент обезбеђења и наплате потраживања;
- бонитет за клијента и јемца, уколико је јемство правног лица понуђено као инструмент обезбеђења и наплате потраживања и др.

Агенција је дана 21. јануара 2019. године закључила уговор о јемству са привредним друштвом „Симпо“ а.д, Врање, који је према подацима Народне банке Србије у непрекидној блокади од 14. јула 2017. године до 18. априла 2019. године. Одредбама члана 5 став 2 Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност прописано је да правна лица и предузетници не могу измиривати међусобне новчане обавезе на начин из става 1 овог члана, уколико су њихови рачуни у тренутку плаћања блокирани ради извршења принудне наплате, осим ако није другачије уређено законом којим се уређује порески поступак.

Дирекција за ризике није вршила анализу и процену кредитног ризика, нити је дала мишљење о наведеном пласману.

Кредит је пуштен у течај дана 28. марта 2019. године у износу од 135.699.770 динара.

Део кредита је отплатио „Симпо“ а.д, Врање, уплатом на текући рачун Агенције, а део је затворен из примљених аванса, исказаних на рачуну 430 - Примљени аванси.

8. „Utility trade“ д.о.о. Калуђерица, Београд

Агенција је одобрила привредном друштву „Utility trade“ д.о.о, Београд четири кредита у укупном износу од EUR 1.800.000 на основу Одлука Скупштине Агенције број 348/18 од 27. априла 2018. године, број 368/18 од 31. јула 2018. године, број 373/18 од 24. октобра 2018. године и број 380/18 од 21. децембра 2018. године.

Наведени кредити у укупном износу од EUR 1.800.000 су одобрени без анализе односно обраде кредитне способности клијента и процене ризика извршене од стране Дирекције за ризике и њеног мишљења.

Агенција није израдила кредитни предлог, који садржи анализу и мишљење у вези наведена четири пласмана, што није у складу са тачком 3.3.2.7 и 5.4 Кредитног упутства за правна лица. За два кредита број КР 2311/18 и КР 2361/18 у поступку ревизије презентоване су информације директора Агенције.

У поступку ревизије нису презентовани извештаји кредитног бироа приликом одобравања четири кредита у укупном износу од EUR 1.800.000, а за кредит број КР 2278/18 од 27. априла 2018. године на износ од EUR 350.000 и кредит КР 2311/18 од 1. августа 2018. године на износ од EUR 500.000 није презентован упитник, што није у складу са тачком 3.3.2.3 Кредитног упутства за правна лица.

Агенција није презентовала потврде надлежне пореске управе о измиреним пореским обавезама (осим Уверења Града Београда које се односи на локалне јавне приходе на дан 26. новембар 2018. године), што није у складу са тачком 5.3.1 Кредитног упутства за правна лица.

Уговорена средства обезбеђења и наплате потраживања по наведеним кредитима су по 14 сопствених меница.

Агенција није вршила проверу наменског коришћења наведених кредита (Веза: Тачка 6. Прилога 3)

Кредит број 2278/18 од 27. априла 2018. године

Кредит број 2278/18 од 27. априла 2018. године у износу од EUR 350.000 одобрен је привредном друштву „Utility trade“ д.о.о, Београд на основу Одлуке Скупштине Агенције од 27. априла 2018. године.

У образложењу одлуке Скупштине наведено је да је Министарство привреде дана 26. априла 2018. године проследило Агенцији молбу привредног друштва „Utility trade“ д.о.о, Београд за подршку извозном пројекту на даље одлучивање. Такође, наводи се да је сходно одредби члана 17 став 5 Правила пословања која прописује да је за доношење одлука о аранжманима Агенције на основу аката надлежних органа Републике Србије (Владе, надлежног министарства и сл.) надлежна Скупштина Агенције, и да је Скупштина оценила да би одобрење предметног кредитног пласмана било целисходно.

Уговором о кредиту регулисано је да се отплата наведеног кредита изврши у две једнаке рате од по EUR 175.000, тако да прва рата доспева на дан истека 11 месеци од дана пуштања кредита у течај, а друга рата на дан истека рока кредита. Главни дуг по кредиту број 2278/18 од 27. априла 2018. године није отплаћен у складу са уговором о кредиту. У вези са наведеним закључен је Споразум о регулисању плаћања доспелих обавеза 27. августа 2019. године (Веза: тачка 4 Прилога 3)

Кредит број КР 2311/18 од 1. августа 2018. године

Агенција је закључила уговор о динарском кредиту број КР 2311/18 дана 1. августа 2018. године на износ од EUR 500.000 ради финансирања извоза секундарних сировина (претежно бакра) у Словенију.

Наведени кредит одобрен је на основу Одлуке Скупштине Агенције број 368/18 од 31. јула 2018. године у чијем образложењу се позива на допис Министарства привреде Број: 011-00-145/2018-01 од 26. јула 2018. године.

У вези наведеног кредита презентован је:

- Захтев привредног друштва „Utility trade“ д.о.о, Београд упућен Агенцији дана 19. јуна 2018. године за одобрење додатних финансијских средстава у износу од EUR 500.000;

- допис Министарства привреде Републике Србије број 011-00-145/2018-01 од 26. јула 2018. године у коме је наведено да се компанија „Utility trade“ д.о.о. Београд обратила Министарству привреде ради давања препоруке за додатно финансирање, дописом дана 17. јула 2018. године и истиче значај наставка пројекта који је од изузетне важности за привреду Републике Србије, као и да Агенција размотри захтев компаније у циљу реализације посла.

Агенција није оверила деловодним печатом захтев „Utility trade“ д.о.о, Београд за одобрење додатних финансијских средстава, што није у складу са тачком 3.3.2.2 где се наводи да се пријем захтева обавезно мора оверити деловодним печатом Агенције.

Кредит Број КР 2338/18 од 24. октобра 2018. године

Кредит Број КР 2338/18 од 24. октобра 2018. године одобрен је на основу Одлуке Скупштине Агенције број 373/18 од 24. октобра 2018. године, која је донета сходно одредби члана 17 став 5 Правила пословања.

У образложењу одлуке Скупштине Агенције од 24. октобра 2018. године се наводи допис Министарства привреде број 011-00-145/2018-01 од 26. јула 2018. године. Такође, наводи да је Министарство привреде већ подржало извозне активности наведеног привредног друштва.

Привредно друштво „Utility trade“ д.о.о. Београд је поднело захтев од 4. октобра 2018. године за одобрење додатних финансијских средстава у износу од EUR 350.000 у коме је навело да је потписало уговор са италијанском фирмом.

Кредит Број КР 2361/18 од 24. децембра 2018. године

Кредит број КР 2361/18 од 24. децембра 2018. године у износу од EUR 600.000 одобрен је на основу:

- захтева привредног друштва од 11. децембра 2018. године за одобрење додатних финансијских средстава у износу од EUR 600.000 у коме је наведено да би нови кредит био искоришћен да финансијски испрати динамику извоза и редовно сервисирање добављача,

- одлуке Скупштине Агенције од 21. децембра 2018. године која је донета сходно одредби члана 17 став 5 Правила пословања.

У образложењу наведене одлуке од 21. децембра 2018. године, Скупштина Агенције се позива на допис Министарства привреде Број 011-00-145/2018-01 од 26. јула 2018. године.

Корисник кредита „Utility trade“ д.о.о, Београд није вратио кредите доспеле у 2019. години, у укупном износу од EUR 1.800.000 а дана 27. августа 2019. године закључен је Споразум о регулисању плаћања доспелих обавеза С-3/19 – клијента „Utility trade“ д.о.о, Београд (*Веза: Тачка 4. Прилога 3*)

2. Анализа и процена ризика од стране организационог дела за ризике

Одредбама члана 11 Закона о Агенцији за осигурање и финансирање извоза Републике Србије прописано је да Агенција послује према начелима ликвидности, сигурности и рентабилности и да својим актима одређује услове и начин очувања реалне вредности средстава, као и друге мере за заштиту од ризика његовог пословања.

Чланом 2 Правила пословања уређено је да Агенција послује према начелима ликвидности, сигурности и рентабилности, у складу са законом, доследно спроводећи мере очувања реалне вредности капитала, као и мере за заштиту од ризика пословања. Основни циљ Агенције је да путем обављања делатности подстиче и унапређује извоз и развој економских односа Републике Србије са иностранством. У остваривању тог циља Агенција доследно примењује следеће принципе пословне политике: очување реалне вредности капитала и прихода; вршење квалитетне процене кредитне способности клијената, а у оквиру расположивих средстава Агенција ће закључивати пословне аранжмане са клијентима чија кредитна способност буде оцењена као адекватна; обезбеђивање сигурности пласмана и наплате и др.

Одредбама члана 6 Правила пословања, регулисано је да приликом одобравања кредитних аранжмана надлежни орган и стручне службе Агенције доследно примењују економске и правне критеријуме процене захтева (процене ризика

подносиоца захтева за кредит и пројекта, процена инструмената обезбеђења и наплате потраживања и друге процене неопходне за конкретан захтев), као и начела и принципе утврђене чланом 2 ових Правила.

Одредбама члана 27 став 4 Правила пословања одређено је да у поступку одобравања кредитних аранжмана, издавања гаранција и др. Агенција спроводи свеобухватну анализу да би се донела адекватна одлука по сваком конкретном захтеву. Оцена и закључци садрже стручну обраду кредитне способности клијента и/или његових дужника, као и процену ризика који одређени аранжман носи.

Правилником о организацији и систематизацији послова, уређено је да се у оквиру послова одређених радних места у оквиру Дирекције за ризике врши анализа: општих и појединачних ризика којим је изложен Послодавац у оквиру његових аранжмана, ризика који се односе на клијента са којим Послодавац закључује аранжман, утицаја осталих ризика на пословање Послодавца, да врши анализу и процену ризика у поступку одобравања кредита, кредитне способности клијента Послодавца и др.

Тачком 2.2 Политике и процедура за управљање кредитним ризиком која се односи на начин мерења кредитног ризика, уређено је да организациони део за ризике врши верификацију класификације клијената, односно дужника узимајући у обзир додатне аспекте-процену финансијског стања и кредитне способности клијената односно дужника укључујући и анализу изложености клијента односно дужника ризику од промене курса динара.

У поступку ревизије утврђено је да организациони део за ризике (Дирекција за ризике) није вршила анализу и процену ризика у поступку одобравања следећих кредита:

Табела број 9: Преглед одобрених краткорочних кредита без процене ризика и мишљења Дирекције за ризике

р. бр	Број кредита	Датум кредита	Назив привредног друштва	Акт надлежних органа Републике Србије	Износ у EUR	Изложеност Агенције према једном лицу или групи повезаних лица	Управни одбор	Извршни одбор
1.	КР 2297/18	1.8.2018	„Ваљаоница бакра” а.д. Севојно	Министарство привреде Републике Србије	3.500.000	изложеност већа од 5%	не	не
2.	КР 2251/18	9.2.2018	ЈП „Југоимпорт-СДПР“ Београд	-	3.500.000	изложеност већа од 5%	не	не
3.	КР 2344/18	21.11.2018	ЈП „Југоимпорт-СДПР“ Београд	-	2.000.000	изложеност већа од 5%	да	не
4.	КР 2373/19	14.2.2019	ЈП „Југоимпорт-СДПР“ Београд	-	3.500.000	изложеност већа од 5%	не	не
5.	КР 2456/19	4.11.2019	ЈП „Југоимпорт-СДПР“ Београд	-	2.000.000	изложеност већа од 5%	да	не

6.	КР 2310/18	1.8.2018	“Хидротехника-Хидроенергетика” а.д, Београд	Министарство привреде Републике Србије	250.000	изложеност већа од 5%	не	не
7.	КР 2234/18	12.1.2018	“Pink International Company” д.о.о. Београд	-	3.200.000	изложеност већа од 5%	не	не
8.	КР 2359/19	18.1.2019	“Pink International Company” д.о.о. Београд	-	3.100.000	изложеност већа од 5%	не	не
9.	КР 2389/19	26.3.2019	“Simpo Line” д.о.о. Врање	Министарство привреде Републике Србије	1.150.000	изложеност већа од 5%	да	не
10	КР 2278/18	3.5.2018	„Utility trade“ д.о.о. Београд	Министарство привреде Републике Србије	350.000	-	не	не
11	КР 2311/18	3.8.2018	„Utility trade“ д.о.о. Београд	Министарство привреде Републике Србије	500.000	-	не	не
12	КР 2338/18	24.10.2018	„Utility trade“ д.о.о. Београд	Министарство привреде Републике Србије	350.000	-	не	не
13	КР 2361/18	24.12.2018	„Utility trade“ д.о.о. Београд	Министарство привреде Републике Србије	600.000	-	не	не
Укупно:					24.000.000			

Налаз:

Интерним актима Агенције није прецизно уређено поступање органа Агенције, нити документација која се подноси Скупштини Агенције ради доношења одлука о одобравању кредитних аранжмана у случајевима када нису били испуњени услови за одобравање кредита, када је изложеност групе повезаних лица већа од 5% укупног капитала Агенције или када Скупштина Агенције одлучује на основу аката надлежних органа Републике Србије (Владе, надлежног министарства и сл).

Агенција је одобрила 13 кредита у укупном износу од EUR 24.000.000 у динарској противвредности у периоду 2018-2019. године, без анализе и процене ризика предложених пласмана извршене од стране Дирекције за ризике и њених мишљења, на основу одлука Скупштине Агенције, а да такво поступање није прецизно уређено интерним актима Агенције.

Препорука број 4:

Препоручујемо Агенцији да у случајевима када Скупштина Агенције одлучује о одобравању кредитних аранжмана и репрограмирању раније одобрених кредита, интерним актима прецизније уреди начин поступања стручних служби и органа Агенције, као и документацију која се доставља Скупштини и да та акта поднесе Скупштини Агенције на сагласност.

Тачком 1. Одлуке о условима кредитирања и висини каматних стопа и провизија коју је 25. децембра 2017. године донео Управни одбор Агенције, уређено је да максимална изложеност према једном лицу или групи повезаних лица по свим пословима из делокруга Агенције не може бити већа од 25% укупног капитала Агенције и да је Извршни одбор Агенције надлежан за доношење одлука о изложености Агенције према једном лицу или групи повезаних лица до 5% укупног капитала Агенције.

Тачком 1 став 5 наведене Одлуке регулисано је да је за доношење одлука о изложености према једном лицу или групи повезаних лица од 5 до 25% укупног капитала Агенције надлежна Скупштина Агенције и да предлог за доношење одлука даје Управни одбор Агенције, на образложени предлог Извршног одбора Агенције.

За доношење одлука о аранжманима Агенције на основу аката надлежних органа Републике Србије (Владе, надлежног министарства и сл.) надлежна је Скупштина Агенције.⁷

Одредбама члана 17 став 3 и 4 Правила пословања регулисано је да је Извршни одбор Агенције надлежан за доношење одлука о изложености Агенције према једном лицу или групи повезаних лица до 5% укупног капитала Агенције, а да је за доношење одлука о изложености према једном лицу или групи повезаних лица по свим пословима из делокруга пословања Агенције од 5 до 25% укупног капитала Агенције надлежна Скупштина Агенције. Предлог за доношење одлуке Скупштини Агенције даје Управни одбор Агенције, на образложени предлог Извршног одбора Агенције. За доношење одлука о аранжманима Агенције на основу аката надлежних органа Републике Србије, надлежна је Скупштина Агенције.

Агенција је Политиком и процедурама за управљање кредитним ризиком (тачка 3 став 4) уредила да је иста дужна да врши праћење квалитета билансне активе и ванбилансних ставки на нивоу Агенције и појединачног клијента, односно дужника, пре свега обезбеђивањем ажурних података о финансијском стању клијената, односно дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, као и других података важних за процену ризичности кредитног портфолија Агенције.

3. Средства обезбеђења потраживања

Квалитет средстава обезбеђења је уређен Политиком и процедурама за управљање кредитним ризиком (део IV) која према њиховом квалитету могу бити првокласна и адекватна средства обезбеђења. Осим наведеног, Агенција је истим актом одредила и Остала средства обезбеђења.

Првокласним средствима обезбеђења у складу са наведеним општим актом сматрају се готовински депозити дужничке хартије од вредности, као и гаранције, други облици јемства, контрагаранције и сл. чији су издаваоци државе, централне банке, међународне развојне банке или међународне организације и др.

Адекватна средства обезбеђења у складу са Политиком и процедурама за управљање кредитним ризиком су:

- Безусловна гаранција пословних банака, основаних у складу са Законом о банкама, која је платива на први позив;
- Меница коју је авалирала банка основана у складу са Законом о банкама;
- Меница коју је авалирала банка или банкарска гаранција јемца којом се гарантује да ће јемац измирити потраживања дужника;

⁷ Правила пословања (члан 17)

- Хипотека на непокретности под условом:
 - а) да је пуноважна у складу са меродавним правом и уписана у земљишне књиге, а уговорним одредбама и одговарајућим правним поступком се намирење из вредности хипотековане непокретности обезбеђује у разумном року,
 - б) да Агенција редовно прати вредност непокретности и њену тржишну вредност утврђује најмање једном у три године, као и чешће ако су осетније промењени услови на тржишту или је физичко стање непокретности непромењено,
 - с) да финансијско стање клијента, односно дужника не зависи од вредности хипотековане непокретности или новчаних токова од њене употребе, већ од дужникове способности да дуг отплати из других извора прихода,
 - д) да су потраживања Агенције од правних лица и предузетника обезбеђена хипотеком на непокретности чија вредност, према процени овлашћеног проценитеља није мања од укупне висине потраживања Агенције и да од првобитног датума доспећа није прошло више од 360 дана,
 - е) да клијент односно дужник није у стечају, односно да поступа по усвојеном плану реорганизације у смислу закона којим се уређује стечај.
- Залога на робном запису подразумевајући да су испуњени сви услови за њено признавање наведени у одлуци Народне банке Србије:
 - а) да је успостављена у складу са законом који уређује јавна складишта,
 - б) да вредност потраживања није већа од тржишне вредности пољопривредних производа за које је издат робни запис, односно да није већа од износа накнаде по уговору о осигурању,
 - с) да рок доспећа потраживања није дужи од периода на који је издат робни запис,
 - д) да клијент односно дужник потраживања овом залогом измирује с доцњом не дужом од 180 дана.

Тачком 3 Политике и процедура за управљање кредитним ризиком уређено је да *Остала средства обезбеђења чине:*

- Јемство ако постоји финансијска способност и спремност јемца да гарантује измирење потраживања од клијената односно дужника,
- Неопозива и безусловна корпоративна гаранција ино купца, платива на први позив којом гарантује измирење потраживања,
- Ручна залога на покретним стварима под условом да су потраживања Агенције од правних лица и предузетника, обезбеђена ручном залогом на покретним стварима чија вредност, према процени овлашћеног процењивача, није мања од укупне висине потраживања Агенције. Са становишта Агенције, прихватљива је искључиво залога над машинама и опремом са серијским и/или регистарским бројем, као и ручна залога на роби, а коју је обавезно складиштити у Дирекцији за робне резерве или јавном складишту или код другог правног лица које одреди Агенција, а којом се може располагати само на основу одлуке и дозволе од стране Агенције. Трошкове складиштења и чувања сноси клијент односно дужник. Залога на роби која стоји код клијента се такође може узети,
- Залога на потраживањима, чија вредност током периода отплате не сме бити мања од укупне висине потраживања Агенције, а чија се провера (мониторинг) треба вршити на месечној основи,
- Лично јемство власника или сувласника правног лица ако постоји финансијска способност и спремност јемца да личном имовином гарантује измирење потраживања.

Чланом 13. Правила пословања регулисано је да се ризик наплате потраживања обезбеђује прибављањем једног или више инструмената обезбеђења и наплате потраживања.

Тачком 3.3.2.8.2. Кредитног упутства за правна лица регулисано је да уколико кредитни референт, на бази достављене документације утврди да не постоји могућност прибављања адекватних средстава обезбеђења и наплате потраживања има обавезу да уз консултацију са руководиоцем организационог дела, обавести клијента да његов захтев није подобан за разматрање од стране Извршног одбора Агенције.

Потраживања од клијената, односно дужника класификују се у категорију „Д“ у складу са 2.2.1.2 Политике и процедура за управљање кредитним ризиком.

У категорију „Д“ сврставају се:

- потраживања са сумњивим или спорним правним основом,
- потраживања од дужника у ликвидацији или стечају,
- потраживања од клијената односно дужника који не поступа по усвојеном плану реорганизације у смислу закона којим се уређује стечај,
- потраживања од клијената односно дужника – новооснованог привредног друштва коме је Агенција уступила потраживање,
- потраживања од клијената односно дужника који своје обавезе измирују са доцњом од 181 дан и више дана,
- потраживања од клијената односно дужника чија је оцена финансијског рејтинга 5 као и потраживања од клијената односно дужника који не испуњавају услове за класификацију у остале категорије а чија ће оцена финансијског рејтинга у том случају бити 5 и др.

Потраживања од клијената односно дужника по пословима кредитирања и гарантовања која су обезбеђена адекватним средствима обезбеђења могу се класификовати у једну категорију повољније од оне која би била класификована по основу оцене финансијског стања.

Налаз:

Агенција је на основу одлука Извршног одбора Агенције у периоду 2018-2019. године одобрила најмање седам краткорочних кредита у износу од 2,04 милиона евра клијентима односно дужницима који су на дан 31. децембар 2019. године, на основу критеријума уређених Политиком и процедурама за управљање кредитним ризиком класификовани у последњу „Д“ категорију, уз средства обезбеђења која истом процедуром (део IV), нису класификована као адекватна, што није у складу са тачком 3.3.2.8.2 Кредитног упутства за правна лица.

Наведеном тачком Кредитног упутства за правна лица уређено је да уколико кредитни референт, на бази достављене документације утврди да не постоји могућност прибављања адекватних средстава обезбеђења и наплате потраживања има обавезу да уз консултацију са руководиоцем организационог дела, обавести клијента да његов захтев није подобан за разматрање од стране Извршног одбора Агенције.

У категорију „Д“ сврставају се, потраживања са сумњивим или спорним правним основом, потраживања од клијента, односно дужника у ликвидацији или стечају, од клијента односно дужника који своје обавезе измирују са доцњом од 181 дан и више дана, од новооснованог привредног друштва коме је Агенција уступила потраживање, од клијената односно дужника чија је оцена финансијског рејтинга пет (5), од клијената односно дужника који не испуњавају услове за класификацију у остале категорије, а чија ће оцена финансијског рејтинга у том случају такође бити пет (5), од клијената односно дужника за кога Агенција не располаже потпуним и ажурним подацима и др.

Квалитет средстава обезбеђења је уређен Политиком и процедурама за управљање кредитним ризиком (део IV) која према њиховом квалитету могу бити првокласна, адекватна и остала средства обезбеђења.

Табела број 10: Преглед корисника кредита којима су одобрени кредити у 2018-2019. године, а који су на дан 31. децембар 2019. године сврстани у категорију „Д“ без адекватних средстава обезбеђења

Р. бр.	Број кредита	Датум уговора	Корисник кредита	Износ у EUR	Средства обезбеђења потраживања (уговорено)	Напомена
1.	КР 2283/18	1.6.2018	„Агро-Недељковић” Вирово, Ариље	100.000	сопствене менице	у стечају
2.	КР 2367/19	30.1.2019	„Gewiss” Пожега	100.000	сопствене менице и личне менице јемца, физичког лица	у стечају
3.	КР 2432/19	8.8.2019	„Јовањица“ д.о.о. Београд	350.000	10 сопствених меница, уговорно јемство повезаног правног лица и јемство физичког лица са три личне менице	проглашен доспелим 29.11.2019.
4.	КР 2445/19	13.9.2019	„Јовањица“ д.о.о. Београд	70.000		-
5.	КР 2341/19	7.8.2019	„Balkan Grow“ д.о.о. Београд	350.000	10 сопствених меница, уговорно јемство повезаног правног лица и јемство физичког лица са три личне менице	проглашен доспелим 6.2.2020. године
6	КР 2383/19	25.03.2019	„Bimal Trading“	1.000.000	сопствене менице, корпоративна гаранција	
7	КР 2370/19	22.02.2019	„Биодвиг“ Крагујевац	72.000	10 сопствених меница, уговорно јемство физичких лица, ручна залога	
Укупно:				2.042.000		

Препорука број 5:

Препоручујемо Агенцији да донесе смернице којима се ближе уређују средства обезбеђења која се сматрају адекватним приликом одобравања кредита.

4. Споразуми о регулисању обавеза по кредитима

У поступку ревизије извршен је увид у следеће споразуме којима су регулисане обавезе по кредитима:

Табела број 11: Преглед споразума којима су регулисане обавезе по кредитима, обухваћених поступком ревизије

Р. бр	Број споразума	Датум споразума	Корисник кредита	Износ у EUR на дан 31.12.2019.	Датум одлуке Скупштине Агенције
1.	С 2/19	25.6.2019	„АБС Медик” Београд	2.608.304	
2.	С-2126/18	4.5.2018	„Афарак“ Београд	700.000	27.04.2018
3.	С 1/18	13.2.2018	„Хидротехника-Хидроенергетика” Београд	2.626.664	9.02.2018
	Анекс уговора о кредиту од 30.12.2016.	13.2.2018	„Хидротехника-Хидроенергетика” Београд	1.373.502	9.02.2018

4.	С 2238/19	21.1.2019	„Simpo Line“ Врање	3.000.000	
5.	С 3/19	27.8.2019	“Utility Trade” д.о.о. Београд	1.800.000	
Свега:				12.108.470	

(1) „ABS Medik“ д.о.о, Београд – С-2/19

Агенција је 25. јуна 2019. године закључила споразум број С-2/19 са привредним друштвом „ABS Medik“ д.о.о. Београд којим је регулисано да се укупне обавезе у износу од EUR 2.608.304, отплате у 24 рате почев од 25. априла 2020. године до 25. марта 2022. године. (Веа: тачка 1 подтачка 2)

Табела број 12: Преглед кредита обухваћених споразумом

Број	Назив корисника	Датум	Износ	Отплаћено	Стање дуга на дан 31.12.2018	Средства обезбеђења	Споразум /анекс
КР 2095/17	„ABS Medik“ д.о.о.	13.02.2017	850.000		850.000	сопствене менице	26.12.2017
КР 2189/17	„ABS Medik“ д.о.о.	3.8.2017	998.304	0	998.304	сопствене менице	30.11.2018
КР 2239/17	„ABS Medik“ д.о.о.	Анекс 3. од 30.11.2018			60.000	ручна залога на роби у вредности од EUR 2.957.000 и сопствене менице	Одлука Скупштине од 26.12.2017
КР 2261/18	„ABS Medik“ д.о.о.	7.3.2018	140.000	40.000	100.000	менице	30.11.2018
КР 2296/18	„ABS Medik“ д.о.о.	15.6.2018	600.000		600.000	менице и ручна залога на роби у вредности од EUR 2.957.000	
Укупно:					2.608.304		

Споразумом од 25. јуна 2019. године регулисано је да се обавезе по основу камата отплате у девет рата почев од 25. јула 2019. године до 25. марта 2020. године.

Међутим, корисник кредита није измиривао доспеле обавезе у уговореним роковима по наведеном споразуму, тако да је према књиговодственој евиденцији стање дуга по основу камата 14.182.110 динара на дан 30. новембар 2019. године.

Средства обезбеђења и наплате доспелих потраживања по овом споразуму су: 36 сопствених меница и ручна залога на роби у вредности од EUR 2.957.000, наведена у спецификацији од 25. јуна 2019. године.

(2) Споразум број С-2126/18 – „Афарак“ д.о.о, Београд

Агенција је дана 4. маја 2018. године закључила Споразум број С-2126/18 о регулисању плаћања доспелих обавеза по Уговору о динарском револвинг кредиту на износ од EUR 700.000 у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке

Србије са привредним друштвом „Афарак“ д.о.о, Београд.

Уговорне стране су се сагласиле да рок доспећа буде 24. април 2021. године и да се отплата врши у 25 рата почев од 24. априла 2019. године. На име обезбеђења наплате потраживања по наведеним споразуму дужник се обавезао да преда 38 регистрованих бланко сопствених меница.

Наведени споразум закључен је на основу одлуке Скупштине Агенције од 27. априла 2018. године.

У поступку ревизије није презентован доказ да је Агенција проверавала финансијско стање, односно кредитну способност привредног друштва „Афарак“ д.о.о. Београд, на основу ажуриране документације која указује да ће тај клијент, односно дужник бити способан да уредно измирује своје обавезе према накнадно уговореним условима отплате у складу са тачком 2.2.1.3 Политике и процедуре за управљање кредитним ризиком.

Осим наведеног, није презентован упитник и финансијска документација, што није у складу са тачком 3.3.2.3 став 1, 3 и 4. Кредитног упутства за правна лица, у којој је наведено да се контрола исправности и комплетности кредитног захтева односи како на нове пласмане тако и на постојеће пласмане који се репрограмирају, да је саставни део захтева који клијент доставља и попуњен и потписан Упитник за израду кредитног досијеа клијента, да је клијент дужан да достави статусну, финансијску и документацију у вези са средствима обезбеђења и наплате потраживања. Агенција није израдила кредитни предлог у складу са тачком 6.1 Кредитног упутства за правна лица.

(3) Споразум број С-1/18 и Анекс – „Хидротехника-Хидроенергетика“ а.д, Београд

Агенција је у 2018. години продужила рок отплате обавезе по уговорима о кредитима који су закључени са привредним друштвом „Хидротехника-Хидроенергетика“ а.д, Београд у ранијим годинама на седам година, тако што је закључила следеће:

- Споразум број С-1/18 дана 13. фебруара 2018. године о регулисању обавеза у укупном износу од EUR 2.826.497,04 по следећим уговорима о динарским кредитима број: КР 2028/16 од 19. јула 2016. године, део КР 2088/16 од 30. децембра 2016. године, КР 2119/17 од 17. марта 2017. године (стање дуга на дан 31. децембар 2019. године је EUR 2.696.664,45);

- Анекс Уговора о кредиту од 30. децембра 2016. године на износ од EUR 1.373.502,96 закључен дана 12. фебруара 2018. године.

Скупштина Агенције је одлуком од 9. фебруара 2018. године одобрила закључење наведеног споразума и анекса уговора.

Према члану 3 наведеног споразума, отплата дуга треба да се врши у десет једнаких шестомесечних рата почев од 31. јула 2020. године.

Средства обезбеђења потраживања по наведеном споразуму и анексу уговора су 40 сопствених меница.

Чланом 4 Споразума регулисано је да је дужник обавезан да на износ дуга плаћа редовну камату, почев од дана закључења овог споразума до дана доспелости.

Агенција није израдила кредитни предлог, нити је у поступку ревизије презентован упитник и финансијска документација. (Веза: тачка 1- кредит КР 2310/18).

(4) Споразум број С-2238/19 - „Simpo Line“ д.о.о, Врање

Агенција је дана 21. јануара 2019. године закључила Споразум са привредним друштвом „Simpo Line“ д.о.о, Врање, број С-2238/19 о регулисању плаћања доспелих обавеза по Уговору о динарском револвинг кредиту број КР 2232/17 од 15. децембра 2017. године и по Уговору о динарском револвинг кредиту број КР 2238/17 од 26. децембра 2017. године на име главног дуга по оба кредита у укупном износу од EUR 3.000.000 у динарској противвредности по средњем званичном курсу Народне банке Србије који важи на дан плаћања.

У вези са наведеним презентован је допис Министарства привреде од 15. јануара 2019. године.

Према наведеном споразуму рок доспећа дуга је 29. децембар 2024. године, а отплата треба да буде извршена у десет једнаких рата почев од 29. јуна 2020. године.

Уговорена средства обезбеђења и наплате потраживања по овом споразуму су:

- 14 сопствених меница;
- ручна залога на потраживањима привредног друштва „Симпо“ а.д, Врање према „Banca Intesa“ а.д, Београд по основу Уговора о прихватању ЕС/МС и Маестро картице од 22. октобра 2004. године, Уговора о прихватању „American express“ картице од 6. марта 2006. године, Уговора о прихватању „Dinacard“ картице од 8. јула 2004. године, Уговора о прихватању „Visa“ картице од 7. октобра 2004. године и Уговора о постављању и одржавању ПОС терминала од 28. јануара 2003. године;
- хипотека на непокретностима у својини привредног друштва „Симпо“ а.д, Врање уписаној у листу непокретности КО Звездара и то на стамбено пословној згради у Београду;
- хипотека на непокретности у својини привредног друштва „Симпо“ а.д, Врање уписаној у листу непокретности КО Стари град;
- хипотека на непокретности у својини привредног друштва „Симпо“ а.д, Врање уписаној у лист непокретности КО Врање.

У поступку ревизије није презентована следећа документација:

- одлука надлежног органа „Симпо“ а.д, Врање о залагању непокретности, што није у складу са тачком 3.3.2.8.5 став 7 подтачка 1 А2 Кредитног упутства за правна лица;
- доказ да је „Banca Intesa“ а.д, Београд обавештена у писаној форми о закљученом уговору о залози, што није у складу са тачком 3.3.2.8.5 став 7 подтачка 4 алинеја 2 Кредитног упутства за правна лица.

Агенција је закључила уговор о залози потраживања по картицама привредног друштва „Симпо“ а.д, Врање, који је према подацима Народне банке Србије у непрекидној блокади од 14. јула 2017. године до 18. априла 2019. године.

Одредбама члана 5 став 2 Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност прописано је да правна лица и предузетници не могу измиривати међусобне новчане обавезе на начин из става 1. овог члана, уколико су њихови рачуни у тренутку плаћања блокирани ради извршења принудне наплате, осим ако није другачије уређено законом којим се уређује порески поступак.

(5) Споразум број С-3/19 - „Utility trade“ д.о.о, Београд

Споразум о регулисању плаћања доспелих обавеза потписан 28. августа 2019. године, између Агенције за осигурање и финансирање извоза а.д. Ужице и клијента „Utility trade“ д.о.о, Београд односи се на неизмирене, а доспеле обавезе према

Агенцији по уговорима о динарским кредитима број: КР 2278/18 од 27. априла 2018. године, КР 2311/18 од 1. августа 2018. године, КР 2338/18 од 24. октобра 2018. године и КР 2361/18 од 24. децембра 2018. године, на име главног дуга по сва четири кредита износе укупно EUR 1.800.000. Наведеним споразумом уговорено је да је рок доспећа главног дуга 27. новембар 2020. године, а који ће се отплатити у три једнаке месечне рате.

У поступку ревизије није презентован упитник и финансијска документација у складу са тачком 3.3.2.3 став 1, 3 и 4. Кредитног упутства за правна лица, у којој је наведено да се контрола исправности и комплетности кредитног захтева односи како на нове пласмане тако и на постојеће пласмане који се репрограмирају, да је саставни део захтева који клијент доставља и попуњен и потписан Упитник за израду кредитног досијеа клијента, да је клијент дужан да достави статусну и финансијску документацију. Агенција није израдила кредитни предлог у складу са тачком 6.1 Кредитног упутства за правна лица.

Налаз:

Агенција није интерним актима прецизно уредила поступање органа Агенције, нити документацију која се подноси Скупштини Агенције ради доношења одлука о репрограму раније одобрених кредита.

Агенција је закључила споразуме са два корисника (тачка 2 и 5 табеле број 11) којима је репрограмирала раније одobreне кредите у укупном износу од EUR 2.500.000, без комплетне документације уређене тачком 3.3.2.3 став 1 и 4 Кредитног упутства за правна лица и доказа да је проверавала да ли финансијска позиција корисника кредита указује да ће уредно измиривати своје обавезе према накнадно уговореним условима отплате.

5. Мере наплате потраживања

(1) У поступку ревизије утврђено је да Агенција није предузимала мере наплате доспелих потраживања од следећих корисника кредита:

Табела број 13: Преглед корисника кредита код којих нису предузете мере наплате доспелих потраживања

Р-бр	Корисник	Износ у динарима	Напомена
1	„АБС Медик“ д.о.о. Београд	14.182.110	корисник не поштује споразум
2	„Аqua Mont Service“ д.о.о Београд	94.074.240	КР 2341/18 износ EUR 800.000 (прва рата доспела 15.10.2019. друга рата 15.11.2019.)
Укупно:		108.256.350	

Одредбама тачке 6 Кредитног упутства за правна лица уређене су обавезе кредитног референта да спроведе следеће активности у случају да клијент не плати своје доспеле обавезе по основу коришћења пласмана и то:

- у року од 15 дана од дана доспећа обавезе која није плаћена, у обавези је да пошаље прву писану опомену, путем маил-а (евентуално по потреби поштом са повратницом) у којој је наведен рок од 15 (петнаест) дана за уплату доспелих, а неизмирених обавеза. Копија писане опомене одлаже се у досије опомена (став 4);

- 30. дана доцње, предузимају се мере према руководству са предлогом за принудну наплату пласмана блокадом рачуна клијента, тако што кредитни референт обавештава руководиоца организационог дела и извршног директора надлежног за те послове који

доносе одлуку о блокади рачуна и дају налог руководиоцу организационог дела за администрацију и надзор за спровођење блокаде рачуна (став б);

- у периоду до 90. дана да представници организационог дела за кредите врше провере и одмах након сазнања нових околности и података, у најкраћем року упознају правну службу са евентуално измењеним околностима изврше и друге провере података и сачине извештај о постојању покретне и/или непокретне имовине заложене у корист Агенције (став 20) уколико:

а) дужник сарађује и да је финансијска позиција клијента одржива у предстојећем периоду, као и да обавља делатност, да има довољно робе у складишту, да има конституисана потраживања и да није презадужен

б) понуди додатне инструменте обезбеђења и др.

У том случају запослени у организационом делу за кредите припрема конкретан предлог у форми која је погодна за одлучивање на Извршном одбору Агенције. Кредитни предлог не мора бити стандардизован и ради се за сваку конкретну партију. Кредитни предлог најмање мора да садржи предлог одлуке и одлуку о реструктурирању/рефинансирању (став 20).

Према ставу 26 тачке 6.1 Кредитног упутства за правна лица, у периоду од 90. до 120. дана од дана доспећа уколико клијент не сарађује са Агенцијом у погледу наплате дуга, избегава сусрете са запосленима, одбија позиве, на рачунима нема довољно средстава из којих се дуг може намирити, предмет уговорене и у регистар уписане залогне ствари на покретним стварима који води Агенција за привредне регистре више не постоји, или је дислоциран на непознату адресу, или је отуђен, клијент више не послује или је свесно обуставио пословање у правном лицу које дугује, повећава се износ блокаде рачуна дужника, запослени надлежни за лоше пласмане у сарадњи са правном службом без одлагања, припрема предлог за утужење о ком одлучује Извршни одбор Агенције.

Тачком 6.2 Кредитног упутства за правна лица регулисано је да је судска наплата потраживања корак који је у редовној процедури предвиђен након 150 дана кашњења.

Тачком 2.2.1.3 Политике и процедура за управљање кредитним ризиком регулисано је доцња у наплати потраживања се рачуна према накнадно уговореном датуму доспећа, ако су испуњени следећи услови:

- да клијент односно дужник у моменту подношења захтева за продужење рока отплате потраживања није у доцњи дужој од 90 дана,

- да финансијско стање, односно кредитна способност клијента односно дужника процењена на основу критеријума Агенције за процену финансијског стања и кредитне способности клијента односно дужника утврђених интерним моделом за процену кредитног ризика, на основу завршног финансијског извештаја и периодичних финансијских извештаја клијента, односно дужника за последњу годину од дана вршења процене, на основу ажуриране документације указује да ће тај клијент, односно дужник бити способан да уредно измирује своје обавезе према накнадно уговореним условима отплате,

- да је при продужењу рока отплате потраживања уговорен месечни обрачун и наплата камате или камате и дела главнице.

Доцња у наплати реструктурираних потраживања рачуна се према накнадно уговореном датуму доспећа под условом да је реструктурирање извршено први пут и да је клијент, односно дужник, у периоду од најмање три месеца, односно најмање три узастопна плаћања према уговореном плану отплате након извршеног реструктурирања, своје обавезе измиривао са доцњом не дужом од 30 дана.

Препорука број 6:

Препоручујемо Агенцији да уреди контролне активности којима ће се обезбедити благовремено предузимање мере наплате потраживања и заснивање средстава обезбеђења у складу са кредитним аранжманима.

6. Контрола наменског коришћења кредита (мониторинг)

Одредбама члана 15 Правила пословања уређено је да Агенција по закљученим аранжманима врши мониторинг који обухвата све мере и активности усмерене на праћење реализације уговорених обавеза и поштовање уговорених одредаба од стране клијента. Мониторинг Агенције нарочито је усмерен на процес сервисирања пласмана и усклађености коришћења средстава са извозним послом који је предмет финансирања и планираном динамиком извозног посла, а начин, услови, овлашћења, последице и одговорна лица Агенције за вршења мониторинга ближе су уређени општим актима Агенције које доноси Управни одбор Агенције.

Тачком 5.4 Кредитног упутства за правна лица уређено је да након реализације пласмана (пуштања кредита у течај), кредитни референт има обавезу да у периоду трајања пласмана за досије клијента прибави између осталог и извештај о мониторингу пласмана.

Тачком 5.7 Кредитног упутства Агенције за правна лица уређено је да се реализација уговора/извозног посла одвија у оквирима дефинисаним уговором и надгледана је од стране Агенције од потписивања уговора до момента завршетка отплате пласмана. Кредитни референт је обавезан да прати да ли је достављена сва документација, а која се доставља у току пласмана. Агенција врши мониторинг клијената, врши проверу реализације укупног извоза клијента, извоза који је дефинисан извозним уговором који је предмет финансирања или одговарајућом документацијом из које се може недвосмислено закључити да се ради о извозном послу и/или пословима којима се утиче на подстицај извоза (поруцбенице, фактуре и сл.), као и спровођење осталих обавеза из уговора од стране клијената, на начин и по поступку утврђеном позитивним законским прописима и актима Агенције. С циљем провере испуњавања уговорених обавеза извозник Агенцији доставља на захтев кредитног референта Агенције доказе о реализацији извоза који се финансира/гарантује достављањем извозних фактура и царинских декларација или спецификације извозних фактура и царинских декларација, као и у случају извоза услуга или инвестиционих радова у иностранству достављањем фактура и извода по девизним рачунима где се види девизни прилив по основу испостављених фактура. Клијент је обавезан да средства кредита користи у складу са уговореном наменом пласмана. Агенција је овлашћена да у свако доба може вршити мониторинг клијента. Уколико клијент пласман користи супротно намени за коју је одобрен, Агенција има право да једнострано раскине уговор и потраживање из уговора прогласи у целости доспелим.

Тачком 5.8 Кредитног упутства за правна лица уређено је да редовна контрола коришћења пласмана (мониторинг) обухвата контролу реализације уговорених услова пласмана, укључујући и обезбеђење и праћење ефеката коришћења пласмана. У оквиру мониторинга врши се непосредни увид у евиденцију, стање залиха, опрему, објекте који су наведени у захтеву корисника пласмана. Прегледом картица основних средстава, залиха, купаца и добављача, затим обиласком погона и магацина врши се идентификација појединачних машина, опреме, грађевинских објеката, залиха сировина и робе.

Праћење ефеката према напред наведеним аспектима омогућава Агенцији да утврди и да стално прати да ли се, у којој мери и на који начин реализује извозни посао у целини и по појединим сегментима и да ли су остварени ефекти довољни да клијент редовно и у целини сервисира обавезе по предметном пласману.

Одредбама члана 22 Правила пословања регулисано је да Агенција неће учествовати у аранжманима која имају следећу намену:

- финансирање доспелих, а неизмирених дугова које клијент дугује трећој страни или банци;
- производњу или активности које укључују експлоататорски или принудни рад и /или рад опасан по децу;
- производњу или трговину било којим производом или активности које се према домаћим законима и прописима или међународним конвенцијама и споразумима сматрају забрањеним.

Агенција је навела да се мониторинг свих пласмана у Агенцији приоритетно врши увидом у кварталне извештаје Управе царина Министарства финансија Републике Србије, као јединог органа који поседује податке о извозу.

У поступку ревизије нису презентовани докази да је Агенција вршила контролу наменског коришћења кредита на начин уређен актима Агенције, односно није презентовала доказе из којих се може недвосмислено закључити да се ради о извозном послу и/или пословима који су предмет финансирања по уговорима о кредитима и то кредити наведени под редним бројем 3, 7, 8, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 29, 34, 35, 36, 38, 39, 40 и 41 у Табели број 8 у укупном износу од EUR 20.500.000.

Налаз:

Агенција није презентовала доказе да је контрола наменског коришћења 20 кредита укупне вредности од 20,50 милиона евра вршена на начин уређен тачком 5.7. и 5.8 Кредитног упутства за правна лица, јер није презентовала документацију из које се може недвосмислено закључити да се ради о извозном послу и/или пословима који су предмет финансирања по уговорима о кредитима, што није у складу са одредбама члана 15 Правила пословања.

Препорука број 7:

Препоручујемо Агенцији да уреди контролне активности у вези вршења контроле наменског коришћења кредита, тако да се из презентоване документације недвосмислено може закључити да је извоз који је предмет финансирања и реализован, а у циљу праћења процеса сервисирања пласмана.